

Aina Sikсна

Žēlupīte.

Luga septiņās ainās.

Personas:

Dāgs, Zviedrijas latvietis, datoru speciālists

Lelde, datoru speciāliste

Vergīlijs, fiziķis

Svens, zviedru uzņēmējs

Raitis, archeologs

Vizma, vizionāre

Dzintris, Amerikas latvietis, ārsts

Deizija, viņa draudzene

Inta, audzinātāja bērnu internātā

Guntis, Uģis, Mikus, viņas skolēni

Lidija, bibliotekāre

Aleksis, invalīds

Gundega, viņa sieva

Lida, trūkumcietēja

Vilnis, dzērājs

Anna, māte

Ēriks Laršons, Kārļa XII kaņavīrs (karolīnietis)

Kaņa zēns

Ansis Vairogs, Poruka varonis

Ancītis, bāra bērns

Zigrīda, ārzemju latviete

Helga, viņas bērnības draudzene

Dacīte, viņas meitiņa

Ģintare, lietuviešu meitene

Benjamīnas, viņas draugs

Meitene ar rozi

Dzintra, radi un bērni

Šmitberga kungs, Austrālijas latvietis

Lidostas ierēdņi.

Luga norisinās Latvijā deviņdesmitajos gados.

Pirmā aina

(Lidostas telpa, kurā no labās puses ir eja no lidmašīnām. Kreisā pusē ir izeja no lidostas. Dzird lidmašīnas nolaižamies. Cilvēki nāk un iet. Viena daļa stāv un gaida puķēm rokās. Uznāk kundze, apmēram 65 gadu veca, uzkrītoši krāsotiem matiem, amerikāniski ģērbusies, ar cepuri, augstiem papēžiem un daudz saiņiem, kurus viņa nevar saturēt kopā. Satraukta un strauja. Sagaida sieviete tais pašos gados, vienkārši ģērbusies, baltu lakatiņu ap kaklu, gludiem matiem un meitiņu ar bizītēm pie rokas. Mierīga un apdomīga. Meitiņai ir apmēram 10 gadu.)

Helga: Zigrīda! Mīļā Zigrīda! Vai tu mani vairs nepazīsti?

Zigrīda: Helga! *(Abas apkampjas.)* Kā nu tevi nepazīšu! Tikai drusku vairāk nekā 50 gadu pagājuši.

Helga: Šī ir mana mazmeitiņa Dacīte.

Zigrīda: Nu akurāt pēc tevis izskatās. Tavs deguns, nudien. *(Apkampj. Meitiņa sniedz ziedu pušķīti.)* Mīļais bērns!

Helga: Kāds bija lidojums? Tādu gaŗu ceļu.

Zigrīda: *(Smiedamās caur asarām)* Gosh! Es jau vēl neesmu īsti nolaidusies. Vēl kaut kur vīrs okeāna pa gaisu plivinos. No Losandželosas uz Ņujorku, tad uz Londonu un beidzot uz Rīgu. Caur lidmašīnas logu skatījos uz leju, jāraud bija. *(Slauka acis)* Vai tiešām esmu Rīgā? Vai būs jābrauc atpakaļ uz to pasaules galu? *(Skatās apkārt)* Kas par priekiem. Es to nepārdzīvošu. Mums nu būs jāņem viss cauri no pašiem sākumiem.

Helga: Nu iesim. Pamazītiņām. Uz māju pusi.

Zigrīda: Ļauj man drusku atjēgties. Vai brauksim uz Dobeli vai Doli?

Helga: Pagaidām tikai līdz Slokai. Mārtiņš jau gaida ar mašīnu. Tu jau viņu neesi satikusi. Brauksim. Nopirkām lucīšus. Mājinieki gaida. Ejam! Dacīt, ņem tu to mazo čemodāniņu. Es ņemšu tās lielākās pakas un koferus. (*Pamazām sadala mantas un dodas uz izeju*).

Skaļruni: *Attention please! Attention please! Passengers for Finnair flight BT 302 to Kiev, please go to gate number six. Please close your mobile telephones. We wish you a pleasant flight.* Lūdzu uzmanību! Pasažieri ar Finnair lidojumu BT 302 uz Kijevu, lūdzu ejiet uz izeju numur seši. Lūdzu izslēdziet savus mobīlos telefonus. Mēs vēlam jums patīkamu lidojumu. (*Pēc brīža*) *Attention please! Passengers for Finnair flight BT 302 to Kiev, please go to gate number six.* Lūdzu uzmanību! Pasažieri ar Finnair lidojumu BT 302 uz Kijevu, lūdzu ejiet uz izeju nr. seši. *Attention please! Passengers for SAS flight SK 409 to Copenhagen, please go to gate number four.* Lūdzu uzmanību! Pasažieri ar SAS lidojumu SK 409 uz Kopenhāģenu, lūdzu ejiet uz izeju nr. četri. (*Pēc brīža*) *Attention please! Passengers for SAS flight SK 409 to Copenhagen, please go to gate number four.* Lūdzu uzmanību! Pasažieri ar SAS lidojumu SK 409 uz Kopenhāģenu, lūdzu ejiet uz izeju nr. četri. (*Pa vārtniem no labās puses iznāk Dāgs, apmēram 30 gadu vecs, strikti un eleganti ģērbies ar nelielu datora somiņu rokā un elegantu ceļasomu. Apstājas un skatās apkārt pēc sagaidītājiem. Neviena neparādās. Izvelk mobilo telefonu. Uzgriež numuru. Runā telefonā ar pārtraukumiem*).

Dāgs: Hej, Gunnar—. Esmu Rīgā. —Nupat iebraucu.— Viss kārtībā.— Es tev atstāju disketi uz galda.— Izskati—Jā—Jā—Tu domā?—Skaidrs—Jā, noteikti—Nu par to vēl jāpadomā—Uzraksti komentārus līdz svētdienai.— Tad es būšu atpakaļ.— Es domāju ka ideja nav slikta.—Es ļoti gribu dzirdēt, ko tu saki.—Jā, nu kā tad.—Jā— Kā te izskatās? Neesmu vēl neko redzējis.— Pagaidām esmu vēl lidostā.—Gan jau kāds parādīsies.— Solīja gan— Droši būs drusku jāpagaida—Gan jau—Nu sveiks—Uz redzīti! (*Skatās apkārt, aiziet līdz izejai un paliek stāvot. Ziņkārīgi pēta apkārtni un ļaudis*).

Skaļruni: *Attention, please! Passengers with Air France FR 388 for Paris, please go immediately to gate number one. This is the last call for Paris.* Lūdzu uzmanību! Pasažieri ar Air France FR 388 uz Parīzi, lūdzu ejiet uz izeju nr. viens. Šis ir beidzamais aicinājums iet uz izeju. (*Kāds pārītis - Ģintare un Benjamīnas skūpstās un mēģina izšķirties, bet atgriežas un atkal skūpstās*). *Attention please! Passengers with Air France FR 388 for Paris, please go immediately to gate number one. Last call for Paris. Please go to the gate.* Lūdzu uzmanību! Pasažieri ar Air France FR 388 uz Parīzi, lūdzu ejiet uz izeju nr. viens. Šis ir beidzamais aicinājums iet uz izeju (*Ģintare un Benjamīnas izšķiras un iet katrs uz savu pusi*).

Ģintare: (*Met ar roku*) Benjamīnas. Sveicini!

Benjamīnas: (*Sūta gaisa skūpstu*) Ģintare! *Au revoir!* Uz redzēšanos! Sveika, sveika!

Skaļruni: Lūdzu uzmanību! Informācija Šmitberga kungam no Sidnejas. Jūs gaida pie izejas. (*No ielidošanas telpas nāk kungs ar loti daudz saiņiem. To saņem bariņš sagaidītāju - vīriešu, kas sarokojas, sadala mantas. Sit viens otram uz pleca. Var dzirdēt: Sveiks, vecais—. Nu tad beidzot.— Sveicināts Rīgā! —Visi pamazām prom.*) Lūdzu uzmanību! Latviešu tūristu grupa no Toronto, kas dodas tālāk uz Amritu Liepājā, lūdzu gaidiet pie izejas. Autobuss ir mazliet nokavējies un aties pēc pusstundas. Autobuss uz Rīgas Līci Jūrmalā un Radisona viesnīcu Rīgā atrodas pa kreisi no izejas. (*Paiet garām skaļa jauniešu grupa ar portatīviem radioaparātiem, kas saraustīti spēlē modernu ārzemju*

mūziku). (Dāgam tuvojas meitene pelēkos svārkos, baltā blūzē. Skaista, ar vienkāršu eleganci, apmēram 30 gadus veca. Izturas vēsi un ļoti lietišķi).

Lelde: Labdien, vai jūs esat Dāgs Zvaigzne?

Dāgs: Jā.

Lelde: Mani sauc Lelde. Jūs gaidāt kādu no ekonomikas institūta? Profesora Ceļapētera līdzstrādnieku?

Dāgs: Jā.

Lelde: Profesors atsūtīja mani. Viņš teica, ka jūs meklējat sava vectēva bibliotēku, ko atsūtīja no Stokholmas uz Rīgu septiņdesmitajos gados, bet kas ir pazudusi. Profesors domā, ka viņš zina, kur šī bibliotēka atrodas un ka jūs to varētu sameklēt.

Dāgs: Nu ta brīnums! Es gan vairs neticu, ka tā bibliotēka atradīsies. Mēs viņu tik ilgi esam meklējuši. Tie vēstniecības darbinieki, kas toreiz kārtoja transportu, nav vairs atrodami. Droši miruši vai emigrējuši. Vai jūs strādājat pie profesora?

Lelde: *(izvairīgi)* Vairāk vai mazāk. Es liktu jums priekšā aizbraukt uz to bibliotēku, ja tā tur ir, apskatīt. To jūs varat izdarīt jau šodien. Man ir mašīna un šoferis, kas jūs aizvedīs. To vietu sauc Žēlupīte. Tur baznīcā novietoja labu tiesu grāmatu, kam Rīgā nebija vietas.

Dāgs: Tas nav tik vienkārši. Es esmu braucis darba uzdevumā. Esmu solījis būt institūtā un jau šodien pārrunāt projektu, apskatīt aparatūru. Mani gaida vesela darba grupa. Profesors to tīri labi zina.

Lelde: Fakultātes cilvēki jau var drusku pagaidīt. Runa ir par pāris dienām.

Dāgs: Bez tam es nedomāju, ka bibliotēka tur būs. To droši iznīcināja. Tur bija arī filozofiska rakstura darbi. Tie noteikti nebija te vēlami. Kā citādi var izskaidrot, ka bibliotēka vienkārši nozuda kā ūdenī iekritusi. Var jau būt, ka viņa guļ kādā slepenā specfondā, kas vēl nav atrakts.

Lelde: Jūs taču to bibliotēku agrāk intensīvi meklējāt. No Zviedrijas. Tagad jums ir iespēja pameklēt uz vietas. Un vēl ar palīgiem. Vai nebūtu svarīgi noskaidrot, vai tur Žēlupītes bibliotēkā tā nav atrodama?

Dāgs: Kur atrodas šī Žēlupīte?

Lelde: Pāris stundu braucienā no Rīgas uz austrumiem. Jūs visu varat pagūt. Latvijā jau atstatumi nav lieli. Ceturtdien jūs varētu būt atpakaļ Rīgā.

Dāgs: Tā man nebija ieplānots. Kamēr iepazīšos ar projekta dalībniekiem un projektu, vajadzēs vairākas dienas. To nevar sasteigt. Neesmu pieradis tā strādāt. Ir taču jāiepazīstas, jāaprunājas, jānodibina kontakti. Tas viss prasa laiku.

Lelde: Profesors Ceļapēters domā, ka pietiktu, ja jūs atnāktu piektdien. Tad pastrādāsiet drusku intensīvāk. Šis taču jums ir brauciens, lai ievadītu kontaktu. Man liekas, ka profesors ļoti vēlas, lai jūs to bibliotēku atrastu.

Dāgs: Projektā ir iejaukti vairāki, viņi taču neko par bibliotēku nezina.

Lelde: Viņš jau ir runājis ar pārējiem, un tiem nav iebildumu. Tās mazās bibliotēkas, kas izkaisītas pa visu Latviju, drīz ievietos burtnieku pils bibliotēkā Rīgā, un tad tās būs grūtāk atrast. Tur tās pazudīs.

Dāgs: Es tiešām nezinu. Man te ir uzdevums. Viss rūpīgi izplānots. Neesmu gatavs tādiem izrāvieniem. Tas vienkārši nāk pārāk strauji. Par projektu esmu atbildīgs savai zviedru firmai. Bibliotēka jau ir mūsu ģimenes lieta.

Lelde: *(Izvelk sainīti, sniedz Dāgam un saka ļoti noteikti)* Uz Žēlupīti būtu jāaizved arī zāļu sainītis un vēstule Aleksim Prūsīm. Viņš dzīvo pašā centrā pie baznīcas. Viņam šīs zāles ir ļoti vajadzīgas. Žēlupītē visi zinās, kur viņš dzīvo. Mans kolēģis Vergīlijs brauks līdz. Vergīlij! *(Vergīlijs, apmēram 60 gadu vecs, uznāk, ģērbies drusku pašās pelēkās vilnas biksēs un adītā svīterī, sporta kurpēs. Galvā viņam zaļgana žokejmice).*

Vergīlijs: Labdien. Vergīlijs Vilks. Es vadīšu mašīnu.

Dāgs: Labdien! Dāgs Zvaigzne. *(Pielaidīgāk)* Protams, ka šī bibliotēkas lieta man nav vienaldzīga, bet es tiešām nezinu.

Lelde: Viss būs kārtībā. Ja vajaga, piezvaniet profesoram un savai firmai uz Stokholmu. Te ir profesora telefona numurs. Piekdien jūs būsat institūtā. Par to atbild Vergīlijs. Profesors jūs gaidīs.

Dāgs: Es nemaz profesoru nepazīstu. Esmu tikai viņa parakstus redzējis vēstulēs. Sakarus ar mūsu firmu kārtoja citi. Ko profesors zina par mani un mana vectēva bibliotēku?

Lelde: Tam ir sava priekšvēsture. To viņš labprāt visiem stāsta. Redziet, profesors Ulmaņa laikā darbojās pagrīdes pulciņā. Viņš skolā bija ļaunprātīgi aplējis Latvijas standartīgu ar tinti. Neatceros īsti visus sīkumus, bet laikam jau bija vēl kaut kas neķītrs izdarīts, jo viņu noķēra, tiesāja par nacionālo simbolu zaimošanu un ielika cietumā. Tur viņš kādu laiciņu pasēdēja. Varbūt pat kādu gadu. Latvija pēc tam viņam nelikās pārāk viesmīlīga zeme. Pēc soda viņš emigrēja uz Franciju, tur studēja un kaŗa laikā aizbrauca uz Maskavu. Lūk, ārzemju latvietis. Tāpat kā jūs.

Dāgs: *(Nicīgi)* Un šis kriminālais komunisti interesējas par buržuju grāmatām? Es domāju, ka viņš vectēvu nakad nav satīcis.

Lelde: Droši vien ne, bet nav jau viņš nekāds vientiesis. Kaŗa laikā atgriezās Rīgā un sāka strādāt par matemātikas pasniedzēju. Un tad viņu izsūtīja darbam austrumu apgabalos. Viņš bija bijis Rietumos un varēja būt spiegs.

Dāgs: Ne vienmēr sods nāk no pareizās puses.

Lelde: Pēc Staļina nāves viņš atgriezās un darbojās Ekonomikas institūtā. Tur viņš uzzināja par jūsu vectēvu un viņa pazudušo bibliotēku. Es nezinu īsti, kā. Bet to viņš jums pats droši izstāstīs. Liekas, viņš bibliotēkas lietu uzskata par visai svarīgu.

Dāgs: Vectēvs viņa vārdu nekad nav minējis. (*Nikni*) Tādu cilvēku dēļ jau vectēvam un daudziem citiem bija jābrauc projām. Profesors Jurģis Ceļapēters. Tā taču viņu sauc? Pareizi, ja?

Lelde: Viņš ir ebrejs. Domāju, ka viņa ģimene varētu būt mainījusi vārdu. No Zellpeter.

Dāgs: Mans e-pasta sakars bija ar (*uzsvērti*) latvieti Namēju Lāci, kas dzīvo Inčukalnā. Viss jūsu stāsts ir tik neticams. Man jāturas pie savām instrukcijām no Zviedrijas.

Lelde: (*Šķelmīgi*) Namēja Lāča māte ir no Kirgīzijas. Viņam ir šķības acis. Pie tam ļoti šķības. Gan jau tiksaties arī ar viņu. Arī viņš ciena instrukcijas.

Vergīlijs: (*Ļoti mierīgi*) Es jūs aizvedīšu. Un piektdien mēs būsīm atpakaļ. Viss būs kārtībā. Tas jau nav tālu. Ceļš ir labs un daba gleznaina. Redzēsiet. Gar Daugavas malu. Gaŗām Lielvārdei un Koknesei. Redzēsiet kaut ko no Latvijas. Nenožēlosiet. Laiks jau arī solās būt labs.

Skaļruni: *Attention, please! Passengers for SAS flight BT 302 to Oslo. Please go to gate number two. Please go to the gate. Last call for Oslo.* Lūdzu uzmanību! Pasažieri ar SAS lidojumu BT302 uz Oslo, lūdzu ejiet uz izeju nr. divi. Lūdzu ejiet uz izeju.

Dāgs: Es tiešām nezinu. Man jāpiezvana uz Stokholmu un Namējam.

Lelde: Vai jums ir Namēja numurs?

Dāgs: Skaidrs. (*Atiet gabalu nost un runā mobilā telefonā*).

Skaļruni: *Attention, please. Passengers for SAS flight BT 302 to Oslo. Please go to gate number two. Please go to the gate. Last call for Oslo.* Lūdzu uzmanību! Pasažieri ar SAS lidojumu BT 302 uz Oslo, lūdzu ejiet uz izeju nr. divi. Lūdzu ejiet uz izeju.

Lelde: Vergīlij, vai tev ir sviestmaizes un kāda dzira mašīnā?

Vergīlijs: Nopirku pie Sēnītes šurp braukdams. Viss kārtībā. Salātiņi, maizītes, kafija, viss.

Lelde: Sveša domāšana tiem ārzemju latviešiem. Brīžiem rigīda.

Vergīlijs: Gan jau apskaidrosies. Tu varbūt darbojies drusku par strauju. Nav jau cilvēks te nekad bijis. Viss jauns.

Lelde: Tieši tādēļ tāds brauciens viņam nāktu tikai par labu. Dažas intensīvas dienas ārpus institūta un galvaspilsētas. Rīga jau nav Latvija. Nevarēju iedomāties, ka viņš būs tik ietiepīgs. Taču jauns cilvēks. Riktīgs āzis. Ķildīgs un pašgudrs.

Vergīlijs: Tādi cietgalvji jau mums laba tiesa. Priecājies, ka viņš ārzemēs saglabājis savu latvisko iecietību. Tu jau arī esi ellīga. Gribi viņam uz reizi dot īso kursu? Cilvēkus pirmo reizi svešā zemē nevajag pārsātināt ar informāciju. Vai to tu neesi mācījusies? Varbūt viņu vajadzēja aizvest pa priekšu uz institūtu. Braukt drusku vēlāk. Uz vakara pusi.

Lelde: Bez īsa kursa nevar. Ar to jāsāk. Bez tam tu jau viņu pa ceļam apvārdosi.

Vergīlijs: Tu gribi cilvēkus vest pie apgaismības. Pie tam uz reizi. (*Šķelmīgi*) Iepīt savos valgos.

Lelde: (*Pasmaida*) Varbūt.

Dāgs: (*Atgriežas*) Runāju ar šefu. Viņš ir ar mieru. Profesors esot atsūtījis ziņu pa e-pastu. Runāju arī ar Namēju Lāci institūtā. Viņam ir akcents.

Lelde: Var jau būt. Bet viņš arī uz barikādēm stāvēja. To labi atceros. Mēs ēdām no viena zupas katla. Es jau jums teicu, ka viņa māte kirgīziete. Man liekas, ka viņš arī nav pilsonis. Jeb varbūt tagad ir. Vergīlij, vai Namējs ir pilsonis?

Vergīlijs: Nezinu vis. Institūtā pusei nav pilsonības.

Dāgs: Bet Namējs labi raksta latviski.

Lelde: Dažam labāk veicas rakstīt nekā runāt. Bet viņš pratīs jums izlikt gan Poruku, gan Puškinu, ja jums tas svarīgi. Dāgs: Ir gan. Braucam. (*Visi prom. Dzird paceļamies lidmašīnu*).

Priekšskars

Otrā aina

(Dāgs un Vergīlijs sēd ceļmalā un ēd . Apkārt ir mežs. Fonā redzams gleznains skats uz Daugavu).

Vergīlijs: Es jau domāju, ka tā mašīna neturēs. Motors pārkarsis, kūp. Labi, ka mums ir ko ēst. Iekod! Ņem pīrāgus! Termosā ir kafija, iestriprinies! Tur ir arī šokolāde. Būs jāiet meklēt kādu palīgu. Taču jau kādas mājas te tuvumā būs. Uz gaŗāmbraucējiem neceru. Es jau izmēģināju, bet nepieturēja. Divi vai trīs pašāvās gaŗām. Zibeņzeļļi, brauc kā nelabie. Satiksme jau te arī nav liela. Kas var zināt, cik ilgi mums jāgaida uz palīdzību. (*Prom*).

Dāgs: (*Pieceļas, paiet pa labi un kreisi lūkojoties uz Daugavu, stāv labu brīdi, apbrīnojot ainavu.*) Kas par skatu! (*Atgriežas, izvelk mobilo telefonu, zvana, neatbild. Nosēžas uz ciņa un, nolikdams datoru uz ceļiem, sāk rakstīt*).

Vergīlijs: (*Uznāk ar augiem rokā. Rāda Dāgam*) Vide, liekas, uzlabojas. Atradu ūdenspiparu. Tas ir viengadīgs sūreņu dzimtas lakstaugs ar vircotu garšu un pacilu stāvu. Un te, lūk, avotu krese. Aug tikai pie tīriem ūdeņiem. Tā laba zīme.

Dāgs: Vai tu esi botāniķis?

Vergīlijs: Nu nē, fiziķis. Kad pirms pāris gadiem atkal mērījām radioaktivitāti Latvijā, tad šo to iemācījos. Pieraksti: ūdenspipars. Avotu krese. Par augu mikroklimatu jāinteresējas. Daugavas ielejā daudz retu augu. Viena daļa no tiem ir apdraudēti. Latvijā notekūdeņi ilgi laisti pa Lakstīgalu gravu strautiem.

Dāgs: (*Darbojas ar datoru.*) Pag, pag. Jauna failīte. Augi pie Daugavas vai Lakstīgalu grava. Datumi galīgi čupā. Gads latviski, mēnesis zviedriski. Dators apmulsis. Viņam griežas galva. Nevar nomierināties.

Vergīlijs: Un tu esi no Stokholmas?

Dāgs: Jā, tur dzimis un audzis.

Vergīlijs: Es arī piecus gadus sabiju ārzemēs - Sibīrijā. Kad 1946. gadā savāca bērnus, lai vestu uz Latviju, tad mani atveda vecaimātei. Man tad bija septiņi gadi. Māte dabūja zināt, ka Krasnojarskā vāc kopā latviešu bāreņus. Māte bija gatava uzdoties par mirušu, lai tikai es tiktu atpakaļ uz Latviju. Latvijā mums palika tuvi radi.

Dāgs: Un tēvs?

Vergīlijs: Tēvu aizveda no Litenes. Uz Noriļsku. Tur viņš lādēja dzelzi un cementu. Un nomira. (*Turpina pēc klusuma brīža. Dāgs pārtrauc rakstīšanu un klausās. Vergīlijs stāsta āriņģi vēsi, ar pārtraukumiem*). Nevienam īsti nezina, kā to bērnu atvešanu varēja izvest, bet bija tur kādi entuziasti. Atveda kopā ap 1000 bērnu. Māte aizveda mani uz Krasnojarsku. Gulējām liels bars uz grīdas bērnu namā vairākas nedēļas. Bija karstas dienas un naktis. Sataisīja sarakstu. Ar ēšanu jau bija pavāji. Baroja ar zagtiem makaroniem. Kad šķīrāmies, raudājām abi ar mammu. Ielika vagonā, veda kopā kādus 100 bērnus. Nelaida laukā no vagona aiz bailēm, ka nesūta atpakaļ. Ēdām jēlu maizi. Vēders sāpēja. Rīgā mūs nomazgāja un atutoja, iedeva tīras drēbes. Paēdināja. Mātes māsa bija pretim, aizveda mani uz Gulbeni. Tur gāju skolā. Māte atbrauca, kad bija nomiris Staļins. (*Brīdi klusē, tad pievēršas apkārtnes augiem.*) Vai esi redzējis pušķainās jāņegļītes un ozollapu embotiņu?

Dāgs: (*Pēta augus*) Es nekā no botānikas nezinu, kur nu vēl par Latvijas floru. Mani sakari ir pa datoru līniju.

Vergīlijs: Nu mazākais tu latviski proti.

Dāgs: Stokholmā jau bija sestdienas skola. Un mājās runājām latviski.

Vergīlijs: Vai skolu maksāja zviedri?

Dāgs: Es īsti nezinu. Varbūt ar kādiem grašiem. Skolā darbojās visādi patrioti no studentu korporācijām un dievturiem. Nu fanātiķi. Bija gandrīz jāapsola, ka visu mūžu dziedāsim latviešu kori. Kad beidzām skolu, dabūjām Nameja gredzenus. Tā bija kā pazišanās zīme visā pasaulē. Dažreiz tiešām noderēja. Vilcienos no Minchenes uz Berlīni.

(*Rāda roku ar gredzenu*). Notika arī jaunatnes kongresi. Dziesmu svētki bija tie lielākie svētki.

Vergīlijs: Arī šeit jau tā bija. Vai tu dziedāji korī?

Dāgs: Es deju tautas dejas. Priekš tautas dejām bija pelēkas vadmalas bikses, linu kreklis un prievīte. (*Nostājas kā dejojot tautas deju, saplaukšķina rokām, sasit papēžus*).

Vergīlijs: (*Svilpo modernu latviešu melodiju, sit ar plaukstām. Dāgs griežas ap sevi, rokas pacēlis, un pamazām pāriet modernās dejas kustībās. Šī scēna ir veidojama ar vieglu ironiju un distanci*).

Dāgs: (*Dedzīgi*) Nu to tev vajadzēja redzēt, kad latvieši Londonā dziesmu svētkos gāja pa ielu tautas tērpos. Helsingborgā jau Juventus no Latvijas piedalījās. Tad jau gāja vaļā. Liepājas teātris bija atbraucis. Ar *Aiju*.

Vergīlijs: Tu agrāk Latvijā neesi bijis?

Dāgs: Nē. Tas, ka te nevarēja ārpus Rīgas izbraukt un brīvi runāt, mani atbaidīja. Ka tik neizrunājas aplam. Man grūti izlikties. Var sabojāt cilvēkiem dzīvi. Tēvs gan kādas pāris reizes atbrauca. Bija pārāk ziņkārīgs pēc dabas. Viņu Ļeņingradā smagi kratīja, bet viņš brauca atkal. Lika viņam reiz pat novilkt zābakus un kreklus. Vienreiz viņš bija izbraucis ar kuģi pa Baltezeru. Tur kaut kur gāja tā Rīgas robeža. Kuģīša kapteinis dabūja zināt, ka viņa kuģis ir ārzemnieks. Izcēlās gandrīz panika. Kapteinim, protams, draudēja sods. Ielika tēvu kajītē, kur viņam bija jāsed, līdz bija atpakaļ Rīgā. Naktis vienmēr kontrolēja, vai viņš ir atpakaļ viesnīcā. Nezinu, kas viņu dzina tur braukt! Zemapziņas spēki.

Vergīlijs: Ko tad jūs darījāt tais jaunatnes kongresos?

Dāgs: Tur gāja augsti. Sabrauca ļaudis no visām malām, arī no Amerikas un Kanādas. Lasīja dzejas, dziedāja, dejoja. Priecājās un precējās. Protams, tika arī dzerts. Daudz runāja par politiku un Latvijas brīvību. Tā toreiz bija tālu. Bet visi tai ticēja. Tas ir baltieši, ne jau rietumnieki. Un nepavisam jau ne zviedri. Tie domāja, ka mēs esam traki.

Vergīlijs: Bijāt jau ar.

Dāgs: Vai tad te ar nebija traki?

Vergīlijs: Bija. Atceros, studenti vienreiz pie glāzes pagrabīnā dziedāja. *Tas latvju zobens nesarūs*. Bailes man bija. Jo es biju redzējis Sibīriju.

Dāgs: Vai tev nebija grūti ar skolām? Par to ir dzirdēts. Nepareiza izcelsme.

Vergīlijs: Gāju Raiņa vakarskolā. Tas tāds sens sociālistu midzenis, bet tur mācības deva visiem. Bijušiem leģionāriem, represētiem. Šausmīgas telpas, bet labi skolotāji. Faustiskais gars.

Dāgs: Un universitātē?

Vergīlijs: Viegli jau nebija. Bet visur bija arī pa gudram partijniekam vai partijniecei, kas nozūmēja neizdevīgus papīrus. Protams, karjerai vajadzēja stāties partijā, un to es

nedarīju. Strādāju savā laboratorijā, brāļojos ar archeologiem, vides zinātniekiem. Tikāties ar gaišiem ļaudīm Baltkrievijā un Grūzijā. (*Uznāk Svens, tērpies adītā džemperī ar ziemeļbriežu rakstu uz krūtīm.*)

Svens: (*Lauzītā latviešu valodā*) Kur te ceļš uz Skrīveriem? *Where is the way to Skrīveri?* Es esmu no Zviedrijas.

Vergīlijs: Jūs esat uz pareizā ceļa. Tikai uz priekšu gar Daugavu. Dāg, parunā tu ar tautieti.

Dāgs: Hej, svejs! Mēs arī braucam uz to pašu pusi. Bet mašīna sagāja čupā.

Svens: Redzi, man tur Skrīveros gaida partneris - īrs. Acīgs vīrs. Mēs gribam apsākt kopīgu firmu. Jāslēdz kontrakts. Es esmu no Vindelnas. Zini, kur tas ir?

Dāgs: Apmēram. Es tur tuvumā dienēju.

Svens: Es tur ražuju slēpes, telemarka tipa. Pelnām labi. Vindelna ir attīstījusi tūrismu. Bizness šit augstu vilni. Daba ir mežonīga ar klintīm un straujiem ūdenskritumiem. Tūristi var doties laivās pa trīs līdz astoņiem kritumiem.

Dāgs: Vai tur pie jums pagājušo gadu nenoslīka kādi piedzīvojumu meklētāji?

Svens: (*Izvairīgi*) Tas bija kaimiņu miestā. Ziemā piedāvājam piecpadsmit kilometru braucienu ar ragavām, kuņas velk suņi par 600 kronām. Var zvejot lašus un jāt ar Ziemeļzviedrijas zirgiem par 200 kronām stundā. Var apciemot lapus, iet pirtī un lekt ledusaukstā āliņģī par 150 kronām.

Dāgs: Par velti tur āliņģī nevar lekt?

Svens: (*Izliekas, ka nedzird*) Tūristi var ēst ķēnišķīgi: lāča gaļu ar brūkleņu ievārījumu, ziemeļbriedi, alni ar gailenēm. Var iepirkties veclaicīgā bodē nupat maltu kafiju un sukrenes. Viss pirmā labuma.

Dāgs: Ko tad darīsi Latvijā?

Svens: (*Izvelk zelējamās tabakas dozi, piedāvā Dāgam. Dāgs pakrata galvu. Svens paņem tabakas pīzi un iebāž aiz lūpas*) Gribam ražot mēbeles. No bērza, ozola un priedes koka. Man agrāk bija firmas Igaunijā un Lietuvā. Baltieši jau te sākumā rokās satevās. Nu viņiem muitas punkti pie visām robežām. Vairākas stundas rindā jāstāv, nauda jādod. Uzkar tev kā dzirnakmeni kaklā. Tas neveicina biznesu. To vajadzētu likvidēt un sadoties atkal rokās. Kā jau brāļu tautām. Igaunijā mans priekšstrādnieks atlaida labu krievu strādnieku no darba, jo tas nerunāja igauņiski. Jaunā maiņa. Samaitāts līdz serdei. Tā biznesā nevar rīkoties. Tas te kavē attīstību.

Dāgs: Mazās tautiņas sargā savas valodas.

Svens: Velns parāvis! Valodai taču nav nozīmes, ja nāk nauda. Ar diegiem nav aršana. Muitai man iziet nauda, kas varētu nākt biznesam par labu. Varētu vairāk vietējos ļaudis pieņemt darbā. Noved tevi aši bezdibeņa malā. Kas tā, velns, par nemodi. Tāda nebūšana jāizravē ar sakni.

Dāgs: Vai tu kaut ko par šīm tautiņām vispār zini ?

Svens: Lietuvā viss bija kārtībā. Tur neviens nebaidījās runāt krieviski.

Dāgs: Viņiem ir ļoti maz krievu. Te ir grūtāk. Valodas prasība ir jāuztur.

Svens: Tas ir slimīgs nacionālisms. Cilvēkiem te zems attīstības līmenis. Viņi varētu brangi nopelnīt, bet nedomā perspektīvi. Brīžiem liekas, te īsts tumsu perēklis.

Dāgs: (*Ironiski*) Internetā var lasīt, ka tur, kur maldu uguniņas, žāvējas nauda. Naktī pulksten divpadsmitos jāiet turp. Pretī nāks āzis. Tas jāņem aiz ragiem, jātur ciet. No rīta būs pods ar naudu. To tev vajadzētu izmēģināt.

Svens: Vai tiešām tas stāv Internetā?

Dāgs: Meklē Jelgava, ticējumi.

Vergīlijs: Ko tas zviedrs tur vāvuļo?

Dāgs: Par biznesu, ko traucē muita starp Baltijas valstīm un krievu valodas apspiešanu.

Vergīlijs: Sūti to ziepju Mārtiņu ratā!

Dāgs: (*Svenam*) Es domāju, ka tev būtu jāturas pie tā slēpju biznesa tur pie Vindelnas krastiem Norlandē.

Svens: Velna baltieši. Nezin paši sava labuma. Dievs vien zin, kas viņiem tai smadzeņu podā. Nav jau vērts te muti dzesināt. Rauj viņus piķis. *Fy fan. (Prom). Pie velna (zvedru valodā)*

Vergīlijs: Par to muitu jau viņam varbūt taisnība. Bet viņam neienāca ne prātā piedāvāt mums transportu. Vai tas bija tipisks zviedrs?

Dāgs: To es neteiktu.

Vergīlijs: Kādi tad ir tie zviedri?

Dāgs: Viņi ir uz goda. Lieli plānotāji, urbēji, cītīgi strādātāji. Koļos dziedātāji un arī fantasti. Parādus nolīdzinās tev līdz pēdējai ērai. Bet kā viens zviedru rakstnieks teica: ir jau katrā tautā pa sūdzābakam. Brīžam paštaisni. Ciena vienlīdzību, bet katrs arī mīl zelta maliņu eksistencei. Ir arī viens otrs kreisais uzauzdis ziemeļos, kur dzīve nav viegla. Par ķēniņvalsti tie daudz nedod. Ilgi cerēja uz laimi no austrumu puses. Nu viņiem krīze.

Vergīlijs: Domā, ka Palmes slepkavību atrisinās?

Dāgs: Nedomāju. Kaut kādu mistēriju jau vajaga arī Zviedrijai.

Vergīlijs: Ko tu par Palmi domāji?

Dāgs: Vācu baronu atvase. Pasaules glābējs. Latvijā kā bērns vasaras pavadījis. Par Dienvidāfriku un Kubu daudz tarkšķēja. Prata, kā zviedri saka, vienmēr turēt mēli pareizi mutē.

Vergīlijs: Un zviedru meitenes?

Dāgs: Viņas ir OK.

Vergīlijs: Tev ir kāda meitene Zviedrijā?

Dāgs: Ne gluži. Satieku vairākas.

Vergīlijs: Vai tu te tikai projekta dēļ šurp brauci?

Dāgs: Ne tikai. Gotlandē latvieši vienmēr uz austrumiem raudzījās, it kā kāds kuģis no turienes būtu gaidāms. Tur bija dziesmu dienas septiņdesmit devītā gadā. Mēs stāvējām Jāņu naktī krastā un kaut ko gaidījām. Protams, man gribējās zināt, kā te izskatās. Domāju, ka pa darba līniju būs visvieglāk orientēties. Tuvu radu man te nav. Nu, protams, botāniku un bibliotēku nebiju iepļānojis.

Vergīlijs: (*Kādu brīdi atkal pievēršas apkārtnes augiem. Apiet riņķīti. Pēta augus.*) Velna hidrostacijas. Cietusi rūgtene, krāsu miekšķis, iesārtā zeltstarīte.

Dāgs: Ko darīt?

Vergīlijs: Nu mazākais jādokumentē. Būtu arī jānoskaidro, vai tagad atgriezies dižzirdzene, mēnesene, kas aug pamitros melnalkšņu mežos. Vai esi kādreiz redzējis šito? Tā ir melnodzene (*rāda augu*).

Dāgs: Nē, es taču tev teicu, ka no botānikas nejēdzu nekā. Es pazīstu tikai pienenes un vīzbules. (*Raksta datorā*) Lakstīgalu gravas augi. Melnodzene. Bet mums taču jābrauc uz Žēlupīti. Vai mēs tiešām līdz piektdienai tiksīm atpakaļ Rīgā?

Vergīlijs: (*Domīgi*): Upju sīpols. Kazroze. Es raizējos, ka gāršās pazudīs spožais suņuburkšķis. Paliks lāni, damakšņi, zudīs meži. Taču vēl jācer. Daugava ir un būs sugu pārvietošanās ceļš. Pie mums aug daudz robežsugas starp austrumiem un rietumiem.

Dāgs: Bet mums jādodas tālāk. Mēs taču piektdien gribam būt atpakaļ Rīgā. Gādā labotāju. Es ierakstīšu failītē to ūdenspiparu un akas kresi. (*Strauji izgrūž*) Kas ir šī skabargainā Lelde?

Vergīlijs: Lelde ir vizīne. Darbojas ar folkloru, studē psiholoģiju, dzied vairākos košos, spēlē kokli un strādā pie profesora.

Dāgs: Vai viņai ir draugs?

Vergīlijs: Nudien nezinu. (*Šķelmīgi*) Ja nu kāds, tad būs tas pats šķībacis kirgīzs Namējs Lācis, ar ko viņa pie barikādēm no viena zupas trauka strēbuši. (*Prom. Dāgs turpina rakstīt savā datorā*).

Priekšgars

Trešā aina

Raitis: (Ap 25 gadu vecs, uznāk un runā ar lielu entuziasmu): Labdien. Vai negribat redzēt senas kapenes? Mēs te no Rīgas archeologiem rokām. Šonedēļ mums laimējās. Kapenes nav tālu. Lūk, tur pa kreisi lejā pie tā uzkalniņa (*rāda pa kreisi*).

Dāgs: Senču kapenes? (*Piedāvā sviestmaizi, vēlīgi*). Neesi izsalcis? Sviestmaizīti? Ar sieru vai ar desu? Ūdenskriņģeli?

Raitis: Paldies. Man labāk garšo maize ar desu.

Dāgs: Lūdzu. Ņem, uzkod, kapraci.

Raitis: Tūliņ zem augsnes slāņa ir akmeņi. Un zem tiem atradām visvisādus piekariņus: zirdziņus, putniņus. Vidū guļ sence ar skaistām rotām ap kaklu un vidu. Grezni kaklariņķi ar spirālgredzeniem bronzā. Septiņas važiņu rindas līdz jostas vietai. Un kas par rotadatām, pāriem vien! Kāju auti bagātīgi izrotāti ar ornamentiem. Trīs rokassprādzes uz katras rokas.

Dāgs: No kuŗa laika ir šie senie kapi?

Raitis: Domājams, būs no 11.-13. gadsimteņa. Sencei blakus bērniņš ar svārciņiem, kas rotāti ar bronzas gredzentiņiem, alvas rozītēm, stikla zīlītēm. Viss kā uz bildes. Mēness piekariņi, lāča zobīņi, bronzas nazīši. Tik nofotografēt un ielikt *Senatnes Vēstīs*. Mūsu fotogrāfs jau darbojas vaiga sviedros.

Dāgs: Vai jūs te esat pirmie racēji?

Raitis: Ne gluži. Te pagājušā gadu simtenī rakuši vācu amatieri. Tāds acīgs okšķeris oberlērers Švarcs, piemēram, par šo vietu rakstījis. Tāpat kādi mantrači te rakājušies. Taču tieši šis kaps, izrādās, ir pilnīgi neskarts.

Vizma: (*Uznāk tērpusies tautas tērpā. Praviētiski un svinīgi uzrunā Dāgu*): Sveiks, tautieti. Vai pazīsti kosmu? Dievišķo piramīdu?

Dāgs: Ne visai..

Vizma: Lūk. Kosms sākas ar planētām, to dziesmām un melodijām. Augšā ir liela zvaigzne, kas staro uz zemes. Tas ierakstīts Lielvārdes jostā (*atritina jostu*). Te tēlotas kosmiskās vibrācijas. Tās virpuļo kā krusti ap sevi. Visa šī josta ir kosmisks vēstījums. Veltīts tieši mums no saules sistēmas, no pasaules telpas. Kosmologiem tā ir zelta bedre. Universa pirkstu nospiedums no tālajām supernovām.

Dāgs: Es gan labāk gribētu turēties tuvāk zemei.

Vizma: Te viss ierakstīts. Vēsts par solāro spēku. Ar senču dziesmām. Mūsu tauta nāk no Āzijas. Mums ir pieejamas visas debesu zināšanas.

Dāgs: Vai tās tiešām mums visas vajadzīgas? Man pietiktu ar mazumiņu.

Vizma: Mēs nākam no sniegiem bagātas zemes un esam rada inkiem. Taču enerģijas ir samazinājušās (*rāda jostā*). Palikuši vairs tikai divi lieli spēki. Stipri un naidīgi. Tie apkaro viens otru. Nākotne ir miglā tīta. Te, lūk, atkal melnās matērijas zvaigznes. Mums ir lieli priesteri, zintnieces un vaidelotes, kas prot lasīt kosmiskos spēkus un iztulkot rakstus. Tie savienojas ar astronautiem, kas ir rada Dieva dēliem. Lūk, te ļoti augsts enerģijas tīkls. Mums visiem jāprot lasīt šīs senās zīmes. Šīs ir Sīriusa zīmes. Še ir četras gudrības atslēgas, saistītas ar lielo zvaigzni ar neskaitāmiem staru kūļiem. Redzi, še ir spēka režģis. Mēs piederam senai un svētai tautai. Dievišķie astronauti mūs apmeklē. Un izrauga sev slepenus sūtņus še virs zemes, kas rāda ceļu un vairo spēku un zintis caur kosmoloģisko konstantu labirintiem.

Dāgs: Man pietiktu ar to spēku, kas varētu aizvest uz Žēlupīti. Vai jūs piederat kādai dievtuŗu draudzei?

Vizma: Nē, mēs piederam universālai ticībai ar saknēm Indijā, Ēģiptē, Grieķijā. Mēs esam sakarā ar Visumu.

Dāgs: Vai jūs nepazīstat kādu mašīnas īpašnieku, kas mūs varētu aizvest uz Žēlupīti? Mums mašīna sagāja čupā. (*Ar vieglu ironiju*) Žēlupītē mums no kosma ierādīti svarīgi uzdevumi. Atrast svarīgus rakstus. Apciemot viedus zinteniekus. Bet bez zināmas praktiskas palīdzības mums tas neizdosies.

Vizma: (*Lietišķi*) Varu parunāt ar brālīti. Viņam ir vecs Žigulis (*satīn jostu*). Bet neaizmirstat kosmisko informāciju, tā var jums būt ceļa rādītāja (*prom*).

Vergīļijs: (*Uznāk ar Dzintri*) Man laimējās. Atradu vedēju.

Dzintris: (*Uznāk kovboja cepuri galvā, ģērbies džīnās un rūtainā kreklā. Apmērām 65 gadus vecus. Runā latviski ar amerikāņu akcentu. Svarīgi, ka vārds „sošalists” paliek nemainīts*). Labdien. Dzintris Ķergalvis no San Diego, Kalifornijā.

Dāgs: Dāgs Zvaigzne no Stokholmas. Man debesu sūtne skaidroja Lielvārdes jostu. Enerģijas režģus. Dievišķos astronautus. Zintis un vēstis no kosma. Liekas, tas viss kādreiz *Jaunā Gaitā* bija nodrukāts. Arī viņa solīja palīdzēt sagādāt mašīnu. Runāšot ar brāli.

Raitis: Mums te senas—

Dzintris: (*Pārtrauc*) Jums transporta problēmas? Man ir vecs Fords, es jūs varētu aizvest uz Žēlupīti. Nav jau tālu. Būs kādas pāris mailes. Man ir arī helikopters, bet pārāk taīsa troksni.

Dāgs: Vai jūs te dzīvojat?

Dzintris: Pa divām nedēļām gadā. Citādi Amerikā. Tur strādāju 12 stundu dienā. Esmu ārsts - terapeits. Strādāju smagi. Reti varu baudīt savas centības augļus. Brīžiem esmu slābans kā atdurts pūslis. Kā izlaists caur gaļmašīnu. Neiznāk ne saulītē pagozēties. Aizbraukt uz savu apelsīnu farmu. Bet dīkā stāvēt arī nav manā dabā. Senču asinis.

Dāgs: Vai jūs te arī darbojaties kā ārsts?

Dzintris: Nē, nē. Kaut nevienam arī neliedzu padomu. Senāk Amerikā biju aktīvs latviešu ārstu-zobārstu biedrībā. Piederēju pie superlatviešiem. Uzturēju trimdas garīgo līdzsvaru. Vadīju saietus. Piedalījies kultūras dienu rīkošanā. Grūdu dolārus visādos fondos un organizācijās. Tādu jau ārzemēs bija ne mazums. Tagad tās pačībējušas. Rauj viņas piķis.

Dāgs: Jums te radi?

Dzintris: Jā. Atmosfēra laikā tāpat kā visi satrakojos, atbraucu uz Latviju brāli un māsu satikt. Gribējās pastaigāt pa takām, ko bērībā minušas manas basās kājas. Drīz atnāca uz Ameriku depeša, ka brālis nomiris. Viņš bija vecāks par mani, bija kara laikā iesaukts gaisa izpalīgos. Nonāca Vācijā gūstā un atgriezās dzimtenē. Man Latvijā vēl māsa un visa viņu dzimta. Radu bērni dabūja atpakaļ mūsu tēva mājas. Tagad man viņiem jāpalīdz. Zelta laikus velti gaidīt. Tā es vienreiz gadā varu būt ideālists. Par visu naudu.

Dāgs: Jums te lauku mājas?

Dzintris: Māju atliekas, varētu teikt. Ēkas ir sabrukušas un koki nocirsti. Zini, ko latvietis cēla pirmo, kad mājas bija noplēstas vai nodegušas?

Dāgs: Pirti. To mums Stokholmā papildskolā iemācīja.

Dzintris: Pareizi. Lūk, pirts arī bija vislabāk saglabājusies. Ir smuka guļkoka celtne ar mazu lodziņu un iebūvētu lāvu. To es drusku pielaboju un tur uz lāvas es pārguļu, kad esmu Latvijā. Sestdienās visi ejam pirtī. Vai esat pēries ar kadiķu vai liepu slotu ar ievītiem piparmētru zariņiem?

Dāgs: Nē.

Dzintris: Tad jums daudz prieka stāv priekšā. Tas ir tā kā no jauna piedzimt. Pamazām celšim istabu, ērbēģi un stalli. Kūts un klēts ir uz goda. Klēti uzcēla brāļa bērni. Senlatviešu stilā. Ar lokailu lieveni un izrakstītām durvīm.

Vergīlijs: Vai jūs lopus arī turat?

Dzintris: Nopirku 8 govus, nu jau savairojušās uz 25. Arī aitas un sivēnus turam un pāris zirgu iegādājāmieš vairāk prieka pēc. Nopirku tehniku un santechniku. Tik ar ūdeni problēmas. Akas ūdens jāfiltrē un vēl liekam vārīt. Dārziņš arī jāiekopj. Ābelītes jāiestāda. Tās, lūk, mums tur Kalifornijā labi neaug. Arī bērziņi nelaiž saknes un nīkuļo. Brīžiem jau

tur karsts kā peklē. Zemes te ir daudz, tikai jāiestrādā. Nākošgad mēs te atmatās sēsim stiebrzāles un agro āboliņu. Kā dzejnieks saka: Cik auglīgs mazais stūrītis top, Ja pacietīgi viņu kop...

Dāgs: Jūs liekaties daudz paveicis.

Raitis: Es jums gribēju parādīt kapenes, tās senču kapenes. Piekariņus...

Dzintris: (*Pārtrauc, lielīgi*) Nu ko. Nav jau tā kā jūsu sošalistu zemē, kur visu noliek priekšā. Klintonš jau arī tāds pussošalists. Bīstama suga. Tāpat Rūzvelts, vacais lapsa, kas ar Staļinu brāļojās. Mēs latvieši Amerikā par sošalistiem nebalsojam. Neesam jau ģeķi.

Raitis: Bet vai nevajadzētu apskatīt tās senču kapenes tepat lejā? Tā kaut ko jūs varbūt nekad neredzēsiet. Septiņas važiņu rindas līdz jostas vietai.

Dzintris: Senču kapenes? O.K., O.K. Senču asins, senču kauli. O.K., O.K., ejam. (*Vīsi prom*).

Priekšgars

Ceturtā aina

*(Vergīlijs un Dāgs stāv baznīcas durvju priekšā. Vidū ir durvis uz baznīcu, pa kuņām redzams altāris un grāmatu plaukti ar grāmatām abās pusēs. Vienā pusē baznīcai piekļaujas cūku kūts, aiz kuņas redeļu žoga, kas ir durvīm priekšā, var šad tad dzirdēt sivēnus kviecam. Otrā pusē baznīcai ir krodziņš ar leti, pie kuņas nepārtraukti nāk cilvēki un pārķ pudeles vai sēž pie letes un dzer alu vai šņabi. Pār krogu ir izkārtne ar uzrakstu: **Špahteles, ziedi, briketes vairumā.** Pie baznīcas durvīm ir soliņi. Priekšplānā ir liela liepa. Zem tās galdiņš ar sēdekļiem. No kreisās puses uznāk audzinātāja Inta ar trim viegli garīgi atpalikušiem zēniem, ģērbtiem raibās vienādās drēbēs, kas skaidri norāda, ka viņi nāk no kādas iestādes. Tie ar interesi pieiet letei, apskata pudeles un atgriežas pie audzinātājas un apsēžas sakrustotām kājām uz sola baznīcas priekšā. Viņu izturēšanās ir spontāna, drusku naīva, vientiesīga ar atsevišķiem ērmiem žestiem, kas atšķiras no caurmēra. Tā neatbaida, bet izraisa simpātijas).*

Inta: Nu Gunti. Ko labu redzēji?

Guntis: Kristāldzidro alu un Koka-Kolu. Man arī gribas dzert.

Inta: Drīz būsīm atpakaļ mājās. Dabūsi paniņas.

Dāgs: Vai jūs esat skolotāja?

Inta: Jā, tepat Lieveņu korekcijas skolā (*rāda ar pirkstu uz katru zēnu*). Guntis imbecils. Mikus imbecils. Uģis imbecils.

Dāgs: (*Nikni un demonstratīvi*) Es arī esmu imbecils.

Vergīlijs: (*Nostājas zēniem blakus atvērtu muti*) Es arī imbecils. Un kā ar jums?

Inta: (*Nelaimīgi*) Es jau neko ļaunu nedomāju.

Dāgs: (*Uģim*) Vai tu lasīt un rakstīt proti?

Uģis: Nē, un tu?

Dāgs: Protu, bet daters daudz ko izdara manā vietā. Tikai jāzina, kuru pogu piespiest. To var iemācīties. Dažreiz jāklikšķina vienu, dažreiz divas reizes.

Uģis: Es arī gribētu datoru. Dziedāt es protu (*dzied atonāli*)

*Kā tas pērkons, kad tas dūc
Un ar vētras gaisu rūc
Man uz cienīšanu spiež
Un uz brīnīšanu griež.
Tas izplatīts pasauls nams
Kuņa mērs nemērojams.
Ko tu skunstīg taisījis
Un tik glīši izposis.*

Inta: (*Nokaunējusies*) Uģis ir liels dziedātājs. Un labi zīmē.

Guntis: Inta mūs ved uz baznīcu. Vai tu arī iesi baznīcā?

Dāgs: lešu, bet vēlāk. Man tur baznīcā grāmatas jāpameklē. Jāpagaida, līdz atnāks bibliotekāre.

Guntis: Vai tu ej baznīcā? (*baznīcas zvans sāk zvanīt*)

Dāgs: Dažreiz pietiek tikai ar zvana skaņām. (*Ar velosipēdu piebrauc sievietē - mācītāja garās biksēs un ar mācītāja krādziņu un krustu uz krūtīm. Viņa ar Intu un viņas skolniekiem ieiet baznīcā. Dzērāji turpina nākt un iet. Viens iestrepujo baznīcā pēc zināmas šaubīšanās. Visu laiku zvana baznīcas zvans*) Es nemīlu sprediķus.

Guntis: Bet baznīcā ir gleznas un ērģeles. Kad tās dūc un dzied, tad saldums pa locekļiem iet. Dažas dziesmas ir tik skaistas.

Dāgs: Tu domā tās, jā (*abi brīdi raugās viens otrā*). Jānogaida, kamēr dievkalpojums beidzas. (*Nosēžas uz soliņa netālu no baznīcas kāpnēm, izņem datoru un raksta. Aiz*

baznīcas durvīm spēlē sākuma fragmentu no Bacha prelūdiņas Es-durā (BMW 552), tad mūzika izdziest).

Lidija: (*Apmēram 70 gadu veca sieviete uznāk*) Nu re, atkal dievkalpojums un es netieku pie grāmatām (*uz Dāgu*). Vai sen sākās?

Dāgs: Nupat. Jūs esat bibliotekāre? Es tieši uz jums gaidu. Atbraucu no Rīgas, t.i., Zviedrijas. Mans vectēvs 1973. gadā dāvināja Latvijas Universitātei savas grāmatas. Mani Rīgas draugi domā, ka tās varētu būt te, Žēlupītes bibliotēkā. Jo Rīgā tās nevar atrast.

Lidija: (*Labu brīdi klusēdama raugās Dāgā, sapņaini smaidīdama, runā atmiņu pārņemta*) Man Kanādā brālēns, bija drusku jaunāks par jums, kad viņu vācieši iesauca. Aizsūtīja uz Vāciju. Tur dabūja šķembu plecā un kājas muskulī. Ārsts esot teicis, izņems pēc ķaŗa. Pēc ķaŗa saņēma gūstā. Bija Beļģijā, gūstekņu nometnē. Vēlāk izceļoja uz Kanādu. Strādāja Toronto laboratorijā, pētīšanas grupā ar maziem kristalliņiem. Palīdzēja zinātniekiem. (*Sērīgi*) Nu atraitnis, bērni lieli. Raksta man ķaŗas vēstules, bet ciemā nebrauc. Uz bildēm tāds sirms, bet stalts kā senāk. Varbūt negrib redzēt, kā viss izmainījies. (*Atjēdzas*) Ak jums interesē manas grāmatas? Nu redzēsim, vai esat pa velti atbraucis.

Dāgs: Manu vectēvu sauca Klāvs Zvaigzne. Viņš bija mācības spēks Latvijas Universitātē. Izbēga ķaŗa laikā un dzīvoja Stokholmā. Grāmatas pēc viņa nāves mēs nodevām Padomju sūtniecībā. Lai nosūta uz Rīgu. Tās bija domātas universitātei. Tur galvenokārt bija ārzemju grāmatas viņa specialitātē, matemātikā.

Lidija: Man jau nav pilnīga pārskata, kas te pilnībā ir. Var jau pamēģināt paskatīties. Septiņdesmitos gados te atveda grāmatas ķravām. Jo Rīgā nebija, kur tās novietot. Nu jūs jau droši vien redzējāt, kā tur iekšā izskatās. Grāmatas blāķiem vien. Ož pēc drukas ķrāsas un puteķļiem. No mitruma arī ir bijis grūti izsargāt. Jumts baznīcā brīķiem laida lietu cauri. Tagad ir drusku pielāpīts. Bet gluķi bez spaiņa un grīdlupatas neiztikt.

Dāgs: Vai te visu krievu laiku bija grāmatas baznīcā?

Lidija: Gandrīz. Tagad būtu jāved atpakaļ uz Rīgu, bet arī tur vēl nav kur novietot, kaut arī jaunā bibliotēka jau uzcelta. Vai redzējāt?

Dāgs: Vēl ne.

Lidija: Kas dāvinājis grāmatas, ne vienmēr dokumentēts, bet varbūt grāmatās ir jūsu vectēva vārds. Lielāki ķrājumi bieķi ir izklīdināti. Pa dažādām vietām. Tiešām nezinu, kā apzināt, kas te viss atrodas.

Dāgs: Jums vajadzētu palīgu.

Lidija: Tādu man nekad nav bijis un nebūs. Kartotēķā ir lieli robi. Puteķļi plauktos ķartu ķartām. Kad pārņaku mājā, esmu melna kā skursteņslaucītāja. Tagad brīķiem vēl netieku baznīcā iekšā, jo draudze dabūja baznīcu atpakaļ un bieķi notiek dievkalpojumi. Kā, piemēram, tagad. Altāra daļā grīda iegruvusi, bet kas to labos! Drīzāk jau uzcelš jaunu ledus halli. (*Mikus un Inta iznāk no baznīcas*)

Mikus: (*Saliek rokas un grimasēdams skaita, kā vientiesīgs ķlauns ar ķomisku nopietnību*)

Vedu				
Pārdodu				
Strādāju				
Kalpoju				
Smejos				
Sasienu	(rāda	siešanas		kustības)
Redzu		(skatās		apkārt)
Tecu				(tipina)
Nopelnu				
Zogu	(grābstās	Intai	ap	kabatām)
Saucu	(pieliek	rokas	pie	mates)
Dzīvoju				
Mirstu		(aiztaisa		acis)
Topu svēts	(saliek rokas kā lūgšanā un skatās uz debesīm)			

Inta: Neāksties! Kas tie par pātariem? Izbeidz!

Mikus: Pielūdzu (*nokrīt uz ceļiem*)

Gribu				
Sirgstu		(nokrīt		guļus)
Nicinu				
Pārmācu				
(skaji)				Brēcu
(čukst)		Ciešu		kluss
Piekrāpju				
Apsūdzu	(grasās sist Intai).			

Inta: (*Saņem Miku aiz rokas*) Izbeidz. Ejam mājās.

Mikus: (*Kopā ar Intu, iedams nost no skatuves*)

Es				kaunīgs
Pamests				
Pazudis				
Blēdīgs		(smaida		šķelmīgi)
Nikns				
Īstens				
Dzīvs				
Negausīgs				
Saplosīts				
Skumīgs.....				

(No baznīcas atskan beidzamās taktis no Bacha Adagio no Tokātas un fūgas C-dūrā (BMV 564). Durvis atveras un baznīcēni nāk ārā. Lidija pamet Dāgam ar roku un ieiet baznīcā. Uznāk Aleksis ar Gundegu, abi ir ap 70 gadu veci. Aleksis sēž invalīdu ratiņos, ko stumj Gundega. Aleksis ir sirms un grumbains. Gundega piestumj ratiņus pie galdiņa zem koka).

Gundega: Pasēdi te svaigā gaisā. Paēdīsim launagu (*izņem no groza un noliek uz galda sieru, maizi, krūzi ar dzeramo*). Lūk bērzu sulas. Spirdzina.

Dāgs: Vai jūs esat Aleksis Prūsis? Mani sauc Dāgs Zvaigzne. Esmu no Stokholmas un mani sūta Lelde.

Aleksis: Labdien.

Dāgs: Lelde jums sūta zāles un liek sveicināt (*sniedz sainīti*).

Aleksis: Paldies. Piesēdiet!

Gundega: (*Sniedz maizi*). Lūdzu.

Aleksis: (*Runā monotoni kā vairāk sev, ieslēdzies savās atmiņās*). Man stipras sāpes kaulos. Kājas pietūkušas. Tas kopš Razdolimskas, kur rakām antimonu un nostiprinājām šahtas. Ēdām briežu sūnas un skābētus kartupeļu lakstus. Viras no balandām un kartupeļu mizām.

Gundega: Aleksi, ņem maizīti. Un sieru.

Aleksis: Kad nebija ceremša, voblas, bija bads. Vai jūs par to esat dzirdējis? **Dāgs:** Drusku. Esmu no Zviedrijas. Mani vecvecāki aizbēga kaŗa laikā. Mans tēvs bija 10 gadu vecs.

Aleksis: (*Runā ar pārtraukumiem*) Nu tad viņiem daudz kas gājis secen. Mēs tur draugus apglabājam sniegā un ledū. Sals bija spalgs, nevarēja pat kapus izrakt. Tur palika daudzi. Razdolimskā. Kapos. Piemetās cinga. Gāja āda nost kā kārkla miza -- Saslimu ar dizentēriju. Atbrauca plušķains Sibīrijas zirgs, aizveda uz slimnīcu. Tur sagulēju septiņus mēnešus. Nokritos uz 40 kilogramiem. (*Noslēpumaini*) Ziniet, kaŗa laikā dārzā šeit krita bumba, kas nesprāga. Pēc daudziem gadiem varēja pietikt ar skudras pieskārienu, lai tā iznīcinātu miera gadus, lai no iekoptas mājvietas paliktu tikai krāteris.

Dāgs: Vai tas ir noticis?

Aleksis: Vēl ne. Bet tas vēl var notikt. (*Klusuma brīdis. Gaisma skar skatuves kreiso pusi. Pūš vējš. Tālumā redzams sargu tornis un stipra gaisma. Rej suņi. Uz sienas slīd garām neskaidras sejas. Redz tālumā cilvēkus fufaikās. Dzird klusus kliezienus, svilpienus. Monotona aina, kas ilgst vairākas minūtes. Rada sajūtu, ka būtu labi, ja tā beigtos. Tad top gaišāks*).

Līda: (*Uznāk gērbusies skrandās*) Dzirdēju, ka jūs no Zviedrijas. Tad nu gribēju izstāstīt, kā mums te iet. Nu tā kā pa konclāģeri. Soļojam uz Eiropu. Man tas diabēts. Poliklīnika pārdēvēta par veselības centru. Pats var izvēlēties ārstu. Izvēlējos, bet vecā ārste to necieta. Viņa manai kaimiņienei konstatēja akūtu bronhītu, bet šī nomira ar plaušu vēzi. Man ārste konstatēja cerebrasklerozī. Māsa man, lūk, bija sēdējusi blakus un lasījusi priekšā bībeli, kā es viņai biju lūgusi. Ārste man dod daudz un dažādus belzienus un to diagnozi man dod un atkal ņem nost. Es jau esmu lasījusi amerikāņu vitamīnu bībeli. Radiofonā stāsta, ka tie, kam nav ko ēst, lai ēdot ceptas reņģes un rupmaizi. Es viņiem labpāt piezvanītu un pateiktu, kā īsti ir tās lietas, bet telefona rēķini ir tik sasodīti dārgi. Mēs esot paaudze, kam jāapmirst. Bet vēl jau esam dzīvi. Badošanās jau visumā atsvaidzina ķermeni, cirkulācijas sistēmu. Bet ēst un dzert taču vajag. Nāks ziema, apsildīsim ar karsta ūdens katliem. Gulēsim kā allaž ar visām drēbēm. Nu tā kā Sibīrijā, es jums teikšu. Šai mūsu pašu zemītē. Merķelis sen teica, ka latviešu stāvoklis, kad tie ar

brīvlaišanu būšot atstāti paši savā vajā, kļūšot ļoti nedrošs un bēdīgs. Pensijas neviens ne indeksē, ne pieliek - visi vienā maisā - vai ienācējs, vai cietumnieks. Daba jau te skaista un vasara arī, it īpaši, ja neskatās uz mājām, kur ar finieri aizsisti kāpņu telpu logi, nolauzti durvju kloķi. Paldies Dievam, ka ir atlikuši skaistie vecie koki, saule, vējš un mākoņi. Avīzi nevaru nopirkt, nav jau tur ar ko lasīt. Meli un murgi nevienu neinteresē, un labklājība ir sašķīdusi kā ziepju burbulis. Esot jau tur vēl kādi fondi, kas kaut ko dodot par baltu velti, bet tās ir blēņas. Viss salti meli. Zinu, esmu izmēģinājusi. Ēdu tikai griķus un sausiņus. Nu jau man kauli kļūst mīksti. Zirņus un pupas nevaru ēst, sāp vēders. Bet dažs razbainieks braukā pa ārzemēm vienā laidā. Kad prāmis Russ iesprūda pie Zviedrijas krasta, es vēsi noskatījos. Es tur nebūtu braukusi par nekādu cenu. Tiem, kam ir tie tūkstoši, vajadzētu padalīties ar citiem. Zeķes ar stiprinātu pēdu, saspraužamās adatas, matu sprādzes arī vairs neražo. Nudien, dažas lietas bija labākas pirms mūsu brīvlaišanas. Es jums teikšu: iekš vieniem priekiem. (*Ieiet baznīcā. Vilnis nāk no dzērienu kioska streipujodams, noplīsušās drēbēs, ūdenszābakos. Apmēram 40 gadu vecs. Bārdains un neapkopies. Lidija iznāk ar grāmatu kaudzīti, šķirsta un liek kaudzītē*).

Vilnis: (*Dzied*):

*Es kapā gulēdams
Pidirallā, pidirallā.*

Spļauj griestos svilpodams

Pidiridirallā

(*Klepo, uz Dāgu*) Vai vari man izmaksāt vodku? Labu trīsgraudu vodku, lai nav jāiet uz točku pirkt krutku? Tepat aiz stūra tecina degvīnu.

Degs: Tas neatrisinās tavas problēmas.

Vilnis: (*Smejas*) Problēmas? Blēņas. Spoks tāds. Jāsmejas. Kas tad atrisinās. Neviena nezina, kur un kad viņu panāks nelaime. Nu ir vakars. Man dilonis, resistentais. Nekas nelīdz (*klepo*). Aknas ar jau beigtas. Kaps drūms jau rēgojas. Es jau redzu zārka vāku (*Dejo un streipujo*).

<i>Es</i>	<i>zārkā</i>	<i>gulēdams</i>
<i>Pidirallā,</i>		<i>pidirallā.</i>
<i>Spļauj</i>	<i>griestos</i>	<i>svilpodams</i>
<i>Pidiridirallā.</i>		

Problēmas, viņš saka. Jāsmejas. Sievai sāj mugura, nevar strādāt. Bērnu sabrauca. Darba nav. Suns nosprāga. Mani te visi dēvē par plenci. Esmu jau arī. Esmu sapņains un kūtrs. Nespēju normēt alkohola patēriņu. Nav man, nav gribas spēka, par drosmi nemaz nerunājot. Nav naudas, ko jaunas kamašas nopirkt. Caur rūpēm tik retam mirdz laimības stars. (*Uz Dāgu*) Un ko tu te Žēlupītē meklē?

Dāgs: Sava vectēva bibliotēku, ko mēs no Zviedrijas atsūtījām septiņdesmitajos gados.

Vilnis: Tad man vēl bija darbs. Dzīvojam Kaķeniekos zaļi. Man tur bija šveisētava. Nu sirds drīz pukstēt rims. Plaušas streiko. Dilonis. Cerība bija. Nu vairs nekā. (*Dzied pats savā meldijā*) Iedzer vēlreiz, tad mirsi priecīgāks. Lai priecīgāks prāts un drošāka dūša. Lai vieglāka mēle un priecīgāks prāts. (*uz Dāgu*) Kad īgns prāts, gribas iekampt pa čarkai. Dod, brālīt, man mēriņu sīvā! Ko uztaisīt dūšu. No Zviedrijas, tu saki. Tur lejā ir seni zviedru kapi no kaļa, no lielā Ziemeļu kaļa. Aizej un apskaties. Tur lejā pie upītes. Tur ganās tās aizgājušās dvēseles. (*Dzied pārgalvīgi savā meldijā*) Iedzer vēlreiz, tad mirsi priecīgāks. Kad es mūžu nodzīvošu, tad es vienu čarku dzeršu. Noraks mani lieli kungi sidrabiņa šķipelēm. Pūtīs vējš svilpodams, es gulēšu smiedamies, apakš zaļas velēniņas. Nu ziedo latvietim trīsdemīt santīmus priekš sīvā! Ko salāpīt paģiras.

Anna: (*Uzskrien*) Palīgā! Āpsis sakoda mazo Mārtiņu. Mārtiņš gribēja paglaudīt mazo kažokzvēru, kas mierīgi grāvmalā sēdēja. Zvēriņš sakoda Mārtiņam abas kājiņas.

Lidija: Anniņ, vai es neteicu. Navajag aiztikt svešus dzīvniekus. Ja viņš nemūk, tad ir slimis. Varbūt ar trakumsērgu. Āpsis gaišā dienas laikā var būt tikai slimis. Ir taču nakts zvērs. Ej pie feldšerītes, lai iedod Mārtiņam poti. (*Nikni uz Vilni*) Un tu! Izbeidz plītēt! Mūžu apīsini. Kamēr vērdiņš makā. Ko tiši bedrē lec? Tā kā aptaurēts. Pilns cilvēks ir velna stabule. Apcērp bārdu! Izravē dobes! Uzliec jumtu! (*Viens no dzērājiem pie letes tērpies melnā ādas jakā un biksēs ar melnu motocikla ķiveri galvā - melnais bruņinieks - lēnām pāriet pār skatuvi. Pārējie seko skatiem. Atskan Adagio no Bacha tokātas un fūgas c-dūrā. (BMW 564). Var spēlēt to visu vai fragmentu, kas pamazām izdziest. Visi uz skatuves pa to laiku paliek kā sastinguši stāvam*).

Priekšskars

Piektā aina (*nereālā krēslainā gaismā*)

Dāgs (*Tuvojas kapiem. Redzams skats uz Daugavu un kapsēta ar kokiem, atsevišķiem nolūzušiem krustiem un apgāztiem kapakmeņiem. Pa labi sākas purvs ar kropliem nelieliem kokiem*)

Kaŗa zēns (*parādās aiz kapakmeņa, baltā krekļā un pelēkās pusgarās biksēs. Kājās ir pastalas. Galvā latvieŗu kaŗavīra cepure ar saulīti pierē. Nes plinti pār plecu. Ļoti jauns gados. Dzied atonali gan braŗi, gan sēriģi*)

Lai pērkons sper un lodes ŗņāc,
Lai jodi naktī gaisā skrien.
Te kritis latvju kaŗa zēns,
Te kritis latvju kaŗa zēns.

Kad es būtu to zinājis,
Ka man kaŗā jāaiziet,
Es būt' savas baltas kājas
Izmācģis marŗierēt.

Saule, gaisu sajaukuse,
Ielien pate debeŗos
Kunģi, kaŗu sacēluŗi,
Aiziet paŗi Vāczemē.

(*Izsaucas*) Verflixt sakramentu dolores. (*Seko militāra horeogrāģija. Tad kaŗa zēns paliek stāvot pamatstāģā, kapakmens vienā malā. Gaisma vēl vairāk pietumst. Parādās zaldāts Kāŗļa Divpadsmģtā laika zviedru uniformā: zilā frencģ un dzeltenās biksēs ar zobenu pie sāniem. Pieliek roku pie trģsstūrainas cepures.*)

Ēriks Larŗons: Esi sveicināts.

Dāgs: Tu zviedrs?

Ēriks Larŗons: (*Sasģt papēŗus*) Zviedrs, zviedrs. Ēriks Larŗons no Uksbergas, kapteinis Dāļarnas reģementē. Te viņi krita pie Daugavas: braŗie kavalēristi, drabantģ, dragūni no Jetalandes un Smolandes, kāģnieki no Urŗas, Mūras, Retvģkas. Lai tur Zviedrijā varētu dziedāt par senajām slavas dienām. Kad debesis spģdēģa no tērauda zobeniem. (*Nosēģas uz ciģa un izvelk tabakas maku un pģpi. Runā rezignēti ar pārtraukumiem, ko brģģiem nomaina uzspēļēts kareivģģums. Tālumā dzird klusu sēriģu marŗa mūzģku un bungas*).

Dāgs: Cik jūs te bijāt?

Ēriks Laršons: Daudzi, daudzi. Kopā 18 000 vīru, kājnieki un jātnieki. Ķēniņš jāja priekšgalā kailu kaklu un galvu. Vienmēr zābakos un lielu zobenu pie sāniem. Es kritu šeit. Pie Dinamindes krita daudzi no mūsējiem. Svelme gāja gar ausīm. Lāsts un pekle. Uguns acis dedzināja. Kauliņi palika šai svešā zemē. Pielika piemiņas plāksni Uksbergas baznīcā.

Dāgs: Kaļā neiet tu nevarēji?

Ēriks Laršons: Ķēniņam bija jāklausa. Ķēniņa zaldāti bijām un gājām. Pret sakšiem, poljiem, krieviem. (*Ar ironiju*) Lai Zviedrijai būtu slava pasaulē. 7000 krita pie Poltavas. Mans brālis seržants Anderš Laršons nosala sniega vētrā, ziemas pārgājienā no Norvēģijas. Tur nosala 2000. Pielika lielāku piemiņas plāksni. Uzcēla pieminekļus. Tur augšā ziemeļos, Jemtlandē.

Dāgs: Netālu no Duvēdas, kur bojā gāja Armfelta armija.

Ēriks Laršons: (*Ar ironiju, pusdziedādams atonāli*) Tu sēdi uz slaveno atmiņu troņa, Zviedrija, kad slavēts tavs vārds pārlidoja pasauli. Es zinu, kas tu biji, un zinu, kas tu esi, es gribu dzīvot un mirt savā ziemeļzemē. (*Rūgti*) Mirt savā ziemeļzemē. No slavenajām kaujām šeit palika mūsu kauli un pils drupas, lūk, tur (*rāda ar roku tālumā*) Daugavas malā. (*Mūzika palēnām pāriet dziesmā. Dzird neskaidri un saraustīti, bet kareivīgas un brašas vīru balsis, kas pamazām izdziest.*)

Vīru balsis:

<i>Pie</i>	<i>zobena</i>	<i>mums</i>	<i>nāve</i>	<i>mirdz</i>
<i>Un</i>	<i>kaujā</i>		<i>līdzī</i>	<i>iet,</i>
<i>Dreb</i>	<i>bailēs</i>		<i>ienaidnieka</i>	<i>sirds,</i>
<i>Kad iesākam mēs smiet.</i>				
<i>Tad</i>	<i>atskan</i>	<i>sprādziens</i>		<i>ellišķīgs</i>
<i>Un</i>	<i>nobīstas</i>	<i>pats</i>		<i>velns,</i>
<i>Kur</i>	<i>agrāk</i>	<i>pilis</i>		<i>stāvēja,</i>
<i>Tur paliek caurums melns.</i>				

Dāgs: (*Skatās apkārt kā sapnī, aizliek roku sejai priekšā. Gaisma lēnām dziest. Paliek apgaismots kaļa zēns.*)

Kaļa zēns: (*Dzied atonāli iesākot lēni un sērīgi, nobeidzot nikni*)

<i>Uz</i>	<i>tiem</i>	<i>laukiem</i>	<i>zelta</i>	<i>rasa,</i>
<i>Visapkārt</i>		<i>sārtas</i>		<i>rozes,</i>
<i>Rožu</i>	<i>vidū</i>	<i>balta</i>		<i>gulta,</i>
<i>Uz</i>	<i>tās</i>	<i>gultas</i>	<i>dūkans</i>	<i>bēris,</i>
<i>Saseglots,</i>				<i>sadeļots,</i>
<i>Gultā</i>		<i>jauns</i>		<i>kaļavīrs,</i>
<i>Sakapāts, sadurstīts.</i>				
<i>Kad</i>	<i>zaļos</i>	<i>sētas</i>		<i>miet,</i>
<i>Kad</i>		<i>sapūs</i>		<i>akmentiņš,</i>
<i>Ola</i>		<i>kāps</i>		<i>ūdenī,</i>
<i>Spalva</i>		<i>grims</i>		<i>dibinā.</i>

Tad es nākšu atpakaļ,
Tēv' un māti apraudzīt.

(Parādē ar plinti pār plecu un paliek stāvēt pamatstājā. Gaisma nodziest. Kad atkal pēc brīža ir gaišs, Dāgs raugās apkārt it kā būtu vēl sapnī. Kaņavīri ir nozuduši, ir gaiša pievakare ap saulrietu. Uznāk Ansis uzrotītām biksēm un basām kājām).

Ansis: Labdien. Es esmu Ansis Vairogs, vēl no Poruka laikiem pāri palicis. Še pārles zvejoju, jo kas gan varētu būt svarīgāks.

Dāgs: Ansis Vairogs? Es domāju, ka tu aizbrauci uz Drēzdeni studēt mūziku.

Ansis: Elbflorence, Drēzdene, Vāgners? Nē, tas nav priekš manis. Par daudz zināšanu dara sirdi grūtu. Man te pārles jāzvejo. *Die Liebe hört nimmer auf.*

Dāgs: Vai te ir pārles?

Ansis: Skaidrs, ka te ir pārles. Citādi jau es te nezvejotu. Citi cīnās ar melniem bruņiniekiem, ar jodiem, ar trīsgalvainiem velniem, stikla kalnos kāpj. Es zvejoju pārles. Mamma pārdod puķes, es viņai palīdzu pušķiņus siet. Pavasarī vizbules, rudenī miķeliņus, uz Ziemsvētkiem egļu skujiņas ar apzeltītiem riekstiņiem. Mamma bija Sibīrijā. Tur viņai arī bija dārziņš ar asterēm, kresēm un puķuzirņiem. Sēklas no Latvijas atsūtīja, no Kalētiem. Sibīrijā jau labi augot. Tur baltā taiga no bērziem vien. Taiga reiz esot degusi no vilciena nomestām dzirkstelēm. Ziemā plosījušies puteņi. Cilvēku varējuši paraut gaisā. Kad auksts bija, mamma adīja cimduņus.

Handschuhe für jung und alt
Wenn es wird sibirisch kalt.

Nu mammai atkal ir dārziņš ar podziņām, ķeizarkroņiem un kurpītēm. Un četru šķirņu plūmēm, piepotētām pie viena koka. Vakaros mēs lasām dziesmiņas (*jūsmīgi*)

Saldais sapni, tavās ārēs
Visi augstie gari mīt.

Saule jau uz noiešanu. Taurenīši skraida, it kā negribētu te dusētājus modināt. Padebeši sārti laistās. Drīz zvaigznītes sāks mirdzēt. Vai te nav skaisti?

Dāgs: Ir gan. Ko tu zini par šiem kapiem?

Ansis: No 18. gadu simteņa. Te zviedri valdījuši, un poļi, un krievi. Tāda jau ir tā mūsu zemīte. Vēsturiska. Redzi kā debess zilums kļūst tumšāks un tumšāks. Arvien dedzīgāk sāk zvaigznes spulgot. Tumsa un gaisma, ļauns un labs, mūžam šķirsies nešķirami zobradi, tie dzen visu pasaules mašīnu. Lūk, tur kalnā dzīvo Zalkšņu tēvs un tur, lūk, Celmiņu Spricis. Katrs zin, kāds Celmiņu Spricis, valkā spīdīgu pletvešu, izkrāps tev pēdējo vērdu. Zalkšņu tēvam nav nekā no mantas kārības. (*Sāk zvanīt baznīcas zvans*).

Dāgs: Klau, zvana. Vai kāds miris?

Ansis: Neviens nav miris, tā zvana, lai iet uz vakara lūgšanu. Zenta zvana, un es spēlēju ērģeles. Es te vienīgais ērģeles protu spēlēt. Senāk te darbojās Sebastians Strauts, bet viņš aizbrauca uz Rīgu un tur arī palika. Tagad braukā pa ārzemēm uz meistarklasēm.

Ērģeles ir vecas un neviens viņas nav labojis. Jo kur tad lai ņem tos latus. Zenta vada bērnu korīti. Es spēlēju.

(*Sapņaini*)

*Jau zvaigznes spīd kā zelts.
Es ar tāds skaidrs būšu.
Kad es no zemes kļūšu
Tai godā celts...*

Ko īsti tu te meklē?

Dāgs: Varbūt vecos vikingu ceļus. Es domāju, ka esmu pie Daugavas. Vai esmu pie Gaujas?

Ansis: Ej pa pļavām rīta pusē gar Gaujas malu, kad saule smaida un balti mākonīši pa gaisu peld. Gauja vai Daugava. Nu padomā vien, kur tu īsti esi. Tik Gaujā var pārles zvejot. Krāj tās vienu pie otras, tur slēpjas tas, kas (*patētiski uz Dāgu*)

*Ciet kā varš, kas grūti kūst
Mīlē tā, kā sirds, kas lūzt.*

Dāgs: Vai tu neej pārāk tālu savā sapņošanā?

Ansis: (*Šķelmīgi*) Tu domā, ka jāaizmirst tie mīlētāji, kuŗi lien caur zaļajām birzēm un taisa peršas. Un jāatceras tas mīlestības velns, kas danco reinlenderi. Sasodītā mīlestība, nepanesama viņa ir, gan laimīga, gan nelaimīga. (*Dzied*)

*Kurš nemīlē vīna, dziesmu un sievu,
Tam ģeķim es saku tūliņ ardievu.*

(*Visu laiku zvana.*) Zenta gaida. Man jāiet. Jākāpj tornī. Paliēc sveiks (*prom*) (*Dāgs iet starp krustiem un skatās. Tālumā dzird saraustīti un neskaidri: Atstāj mūsu šūpulī. Parādās Lelde, tikai tagad vienkāršāk ģērbusies un izturas kā sirsnīga lauku meitene*).

Lelde: (Sauc) Antoniņ, Ancīt. Ū-Ū. Ancīt, ū-ū. Vai jūs neesat redzējis puisīti?

Dāgs: Nē.

Lelde: Ka tik viņam nav kas noticis. Ancītis dzīvo pie mums. Pieņēmām no bērnu nama tepat tuvumā. Viņš labi nedzird un redze ir vāja. Viņu uzskatīja par garīgi atpalikušu. Bet viņš ir gaišs zēns un mīļš bērns. Viņam tikai bija grūti runāt. Šorīt izgāja pagalmā un teicās iet uz birtaliņu. Bet laikam apmaldījies. Nu meklēju jau divas stundas. Ka nav iegājis purvā. Tur ir akači. Būs saslapušas kājiņas. Ancīt, Ancīt! Antoniņ! Tur bērnu namā bija paliela mirstība un daudzus apraka, tāpat bez krusta un vārda. Tur bērnu nevarēja atstāt, ja gribēja, lai viņš izdzīvo. Pat tautu skaitīšanā bērnu namu aizmirsā.

Dāgs: Vai jūs domājat, ka būtu jāmeklē purvā?

Lelde: Man tā liekas.

Dāgs: Cik Ancītim gadu?

Lelde: Septiņi. Ka tik bērnam kas nenotiek. Un purvs ir tik liels. Ancīt, Antoniņ!

Dāgs: Vai jūs te tuvumā dzīvojat?

Lelde: Jā, pie Zalkšņu tēva. Tas mans tēvocis. Mums ir tāda maza saimniecība. Tik satiksme ar pagastu slikta. Bez mašīnas te nevar iztikt. Vasarā te iet garām svētceļnieki uz Aglonu. Dažus mēs izguldinām savās mājās. Tad drusku nopelnam. Te tuvumā nav kur pārnakšņot.

Dāgs: Vai Ancītim nav neviena cita tuvinieka?

Lelde: Tie atstāja Ancīti bērnu namā. Nevienš nezina, kur viņi meklējami. Varbūt zem zaļām velēnām, varbūt ne. (*Uzkāpj uz paugura, skatās uz visām pusēm*) Ancīt! Ū-Ū! (*Atsēžas uz tā paša paugura*). Daudziem jau dzīve liekas bezcerīga un tumša, bet tālu nav tas laiks, kad tā kļūs pavisam gaiša. Te pie Daugavas tik skaisti. Ancīt! Ancīt!

Ancītis (*Izskrien no purva, apķeras Leldei ap kaklu*).

Lelde: Ancīt, kur tu biji. Es tā raizējos. Ka neesi apmaldījies.

Ancītis: Purvā biju. Ogas lasīju. (*Rāda groziņu ar ogām*).

Lelde: Tur tu nedrīksti iet. Maldu gari. Var pazaudēt ceļu zem kājām. Purvs ir staigns. Ko mēs bez tevis iesāksim? (Dāgam) Paldies.

Dāgs: Es jau neko. Bet labi, ka bērns atradās.

Lelde: Zeķītes slapjas un karpītes arī. (*Noauj bērnam kājas.*) Vakars nāk virsū. Sveiki, mums jāiet. (*Paņem bērnu uz rokas un aiziet. Vēl pagriežas un pamet ar roku*)

Dāgs: (*Pavada Leldi acīm. Grib it kā iet līdz, kaut ko teikt. Paliek stāvēt, roku pacēlis. Gaisma nodziest*)

Priekšskars

Sestā aina

*(Lauku māju pagalms ar aku. Kreisā pusē klēts senlatviešu stilā ar lieveni un izrakstītām durvīm. Fonā restorāns un veikals. Uz fasādēm izgaismojas lielas izkārtnes amerikāņu stilā: **Pepiņš un tulpe. Pie Dzintriša.** Uz mazākām izkārtnēm rakstīts: **Pārdod malku,***

kūtsmēslus, melnzemi. Konsultācijas ar atļaidēm pie ārzemju speciālista Dzintra Kergalvja iekšķīgās slimībās. Labā pusē nojume ar vairākām laukmašīnām un automašīnu. Daudz bērzu un citu koku. Puķu dobes. Vienā pusē ir mežs. Dzird putnus čivinām dažādās toņkārtās. Dzird tālumā spēlējam A heart in New-York /Simon and Garfunkel/, kas strauji pārtrūkst un var dzirdēt kādu vīrieša balsi nepareizi dziedam: Cel mani pār par Daugavu, Daugavu, cel mani pār par Daugavu, cel mani pār par Daugavu, tu daijā laiviniec. Uznāk Vergīlijs ar Dāgu).

Dāgs: Te jau mīt tas mūsu Dzintris, kas mums ar mašīnu izpalīdzēja. Kas par valstību! Krogu uzcēlis, lūk. Cik daudz puķu un bērzu!

Vergīlijs: Bērzus es mīlu no visiem kokiem visvairāk.

Dzi, kuitala (*dzird kurlī, kurlī*). Viņš tāds lēns trallinātājs, bridējputns. Ēd vardītes, peles, vēzišus, zivtiņas. Nesmādē arī ogas. Ligzdo mitrās pļavās. Dzirdi: kurlī, kurlī.

Dāgs: Un kas ir šis? (*Klausās, dzird džr, džr, džr*).

Vergīlijs: Tā krasta čurkstīte. (*Dzird čak, čak, čak, čak.*) Tā ir melnpieres čakste. (*Dzird kli, kli, kli*). Tas lauku piekūns, peļu vanadziņš. Aizsargājams plēsejputns, reti sastopams. Ēd grauzējus. Ir gan ligzdotājs, gan caurceļotājs. Beļģu nacionālais putns.

Dāgs: Putnus arī tu zini. Es zinu tikai to zīli, kas dzied vārtu staba galiņā. Un vanadziņu ar vaska spārniņiem. Kuŗš ir mūsu nacionālais putns?

Vergīlijs: Nu baltā cielaviņa. Nav vairs tā sarkankakla zoss, kas ligzdo Taimīrā. (*Klausās, Dzird pliēēēēē*) Klau! Tas ķīķis. Liels aistēts, tas ķīķis. Ligzdu izklāj zaļām lapām. Dēj zaļas olas. Ziemo Āfrikā (*dzird pliēēēēēēēēē*) Sveiks, Dzintri!

Dzintris: (*Iznāk, ģērbies gaišā uzvalkā, kovboja cepuri galvā*) Labdien. Labdien. Sutīga dieniņa, vai ne?

Vergīlijs: Vai ciemiņus gaidīji?

Dzintris: Ciemiņus te vienmēr gaida. Nu redzat, es atvēru krodziņu un puķu veikaliņu. Latvijas pepiņi un sīpoliņi jāeksportē. Kas gan garšīgāks kā pepiņš. Un cukuriņš. To garšu vēl no bērniības atceros. Smarža pildīja visu pagrabiņu. Varēja apreibt kā no vīna. Iedošu jums kādu kulķenu līdz uz Rīgu.

Dāgs: Bet vai ar puķēm nav liela konkurence? Un milzu darbs.

Dzintris: Paši zināt kādas tās holandiešu tulpes. Ātri vien noliec galviņas. Mūsējās ir uz goda. Gan jau mēs iekarosim to puķu tirgu. Būsiet izsalkuši. Vai gribēsiet šašliku vai karstu suni? Šašliks jau tagad gandrīz kā tāds latviešu ēdiens, amerikāņu suns jāliek pretīm.

Dāgs: Suni gan. Karsta, drusku sāja desiņa ar sinepēm. Nekas nav labāks uzkodai.

Dzintris: Deizij! (*Uznāk Deizija. Ģērbusies pagājušā gada simteņa turīgo amerikāņu stilā. Dzintris stāda priekšā*): Šī ir mana Deizija.

Deizija: Hello, ļaudis. (*Dāgs un Vergīlijs paklanās*).

Dzintris: Deizij, viesiem karstos suņus amerikāņu gaumē. Aliņu gribēsiet? Divus aldarīšus, Deizij. (*Deizija prom*) Mana Deizija ir amerikāniete, bet jau tīri brangi latviski saprot. Pirmā sieva man bija latvietē. Ko tas līdzēja! Aizskrēja ar sencīga paskata jeņķi.

Vergīlijs: Kā jūs tik ātri uzņēmumu uzcēlāt? Pa pāris dienām?

Dzintris: Tā mēs darām Amerikā. Nav ko kašities. Drusku naudiņa jau bija jāiegulda. Palīdzēja brāļa bērni. Dikti dūšīgi un izdarīgi. Šodien svinam mana tēva piemiņas dienu. Būtu viņam palikuši 90 gadi. Bijām kapos. Appušķojām kapu ar sārtām sīkrozītēm un brūklenāju vainagiem. Es demonstrēju 52 fotouzņēmumus no viņa dzīves. Grāmatas un piemiņas lietas noklāja sešu galdu virsmas. Saliku tad piecos skapjos. Dziedājām *Nevis slinkojot un pūstot un Pie tēvu zemes dārgās ķeris klāt*, pieminot ārzemju latviešus.

Deizija: (*Atnes desas un alu*) Lūdzu, džentlemeņi. Karstie dogi.

Dzintris: Suņi. Deizij, suņi. Paštaisītas desīgas desas no Latvijas sivēnu gaļas. Skaidra manta. Nekāds importa draņķis. Nekādi konservanti. (*Uznāk pamazām Dzintra dzimta*).

Dzintris: Nu jums parādīšu savu dzimtu, kas te sanākuši stiprināt kopības garu. (*Uz saviem radiem, kas pamazām sarokojas ar ciemiņiem*). Sanāk, sanāk, te ciemiņi no Rīgas un no Stokholmas. Brāļa meita Māra, terapeite, tagad darbojas skaistumkopšanā. Vai nav skaista? Kā bilde. Liec žurnālā uz paša vāka.

Māra: (*Kautrīgi, sniedz roku*) Ko tu onkul, man neērti.

Dzintris: Viņas vīrs Ilmārs ieceļojis no Amerikas, strādā Okupācijas muzejā. (*Uz Dāgu*) Esi apskatījis?

Dāgs: Vēl ne. Okupācijas muzejs jau ir visur dzīvās bildēs.

Ilmārs: (*Sasveicinās*) Hello.

Dzintris: Mana māsa Biruta, franču valodas pasniedzēja universitātē. Tagad pensijā.

Biruta: (*Smalka, eleganta dāma*) *Bon jour, tous*. Ļoti priecājos.

Dzintris: Birutas vīrs Jēkabs, žurnālists. (*Jēkabs sasveicinās*). Viņu meita Lija patlaban nav mājā. Agrāk bija astronome, tagad rakstniece. Iznāca pirmais romāns, dabūja godalgu. Rakstīšana viņai gēnos. Lijas vīrs Imants ir fiziķis, bet strādā par lauksaimnieku. Viņam te kaimiņos mājas. Audzē cukurbietes, kartupeļus un kāpostus. (*Guntis, Anna uznāk ar saviem trim bērniem*). Iepazīstieties ar Birutas jaunāko meitu Annu, stomatoloģi, ar vīru Gunti Alksnīti-Alksni - uzņēmējs kokuapstrādāšanas laukā. Vada arī maiznīcu - „Gardais riecens”. Cep maizi eksportam uz Skandināviju. Viņu bērni: Agnese, Jānis, Juris. Hai, kids!

Agnese, Jānis, Juris: Hai, hai, tēvoc. Kad mēs taisīsim izjādi? Zirgus jau nevar tikai aplokā turēt.

Dzintris: Taisnība, bet šodien neiznāks. Šodien svinības. Jubileja. Jārīko pikniks. Jāuzņem viesi, jāvēra ēst. Manas jaunākās māsu Veltas meitai Zigrīdai, ķīmijas skolotājai, bija jāsteidzas atpakaļ uz Rīgu. Viņa vada tūristu biroju. Viņas trešais vīrs Māris bija profesionāls riteņbraucējs, tagad izmācījies par sošālās aprūpes darbinieku. Viņiem ir trīs bērni: Ilga mācās franču licejā. Iveta un Elmārs iet pamatskolā. (*Uznāk Vija*) Un šī ir Veltas otrā meita Vija, filoloģijas studiju maģistrante. (*Šķelmīgi Vijai*) Vija, tev horoskopā teikts, ka tev šodien veiksies mīlestībā. Pienāks zvans ar labu ziņu.

Vija: (*Priecīga apkampj Dzintri*) Ir jau pienācis.

Dzintris: Mana meita Gunta no manas pirmās laulības. (*Gunta uznāk ar bērniem*). Viņai ir amerikāņu bečelora grāds, bet tagad viņa ir mājsaimniece, audzina Lindu un Anniju. Hai, Linda, hai, Annij. Vīrs patlaban ir Amerikā. Tas ar nav ar pliku roku ņemams. Ceļo ar teātri pa latviešu centriem. Trimdiniekus jau šad tad jāpabaro ar latviešu kultūru, lai nepārtautojas.

Linda un Annija: Hai, opap! (*Uznāk Billijs, drusku sabozies un nostājas atstatu no citiem*).

Dzintris: Mans dēls Billijs. Inženiera grāds no Amerikas, tagad uzņēms Latvijā mēbeļu branšā. Billijs tāds kautrīgs (*paklusu*), viņš vēl tik labi nerunā latviski. Manu draudzeni Deiziju jau jūs pazīstat. Steitos strādāja kā ergoterapeite, nu piepalīdz manā uzņēmumā. Žigla kā vāverīte. Un tie vēl nav visi mani radi.

Dāgs: Kur tad tie citi?

Dzintris: Mana māsa Velta ir Marokā ar vīru. Brāļa dēls Aigars ir Vācijā ar savu kori „Daugavieši”. Otrais brāļa dēls ekonoms ar sievu Baibu studē ārzemēs. Nu ko jūs sakāt? Varu jums piedāvāt vietu savā uzņēmumā pie datorizēšanas. Kādā zvaigznājā jūs esat dzimis?

Dāgs: Es esmu skorpions.

Dzintris: Va vellu! Tā jau es domāju. Internetā šonedēļ jums ieteic vairāk interesēties par putniem un mākslas filmām un mazāk par politiku. Mīlestībā būs intensīvi brīži, varbūt pat pēkšņas nevaldāmas kaislības. Taču Jupiters, kas visumā ir labvēlīgs, sola apjukumu biznesa sektorā. Tuvākais periods prasa uzmanību.

Dāgs: Tad jau par nākotni nav ko bēdāt ne jums, ne man. Putnus nupat esmu jau apsācis iepazīt. Par to vietu es vēl padomāšu. Un jūs ar radiem jau piepildīsiet pāris pagastus.

Dzintris: (*Ēverģēlīgi*) Kad panāks mani smilšu Mārtiņš un Dievs vedīs manu pliko dvēselīti debesīs, te būs tā mantiņa un tā bagātība. Radi pados ziņu sniķeram, lai taisa manim mūža māju. Engēls pūtīs vaļa strumpi, skanēs visa pasaulīte. Gulēšu bez bēdu tai baltā smilšu kalniņā. Uz kapa uzliks Jumja zīmi. Nu tādu elegantu. Meistara darinātu. Dus pēc savas darbošanās. Un tā tālāk. Bērēs ēdīs speķa desas, puīši dzers pirtiņā.

Dāgs: Jums jau vēl te zīda plavas nenoplautas.

Dzintris: Vai tu domā tur otrā pusē būs nemīlīga dzīvošana?

Dāgs: Tur taču arī sola baltus zirņus sudraba bļodiņā. Un baltas maizes kukulīti. (*Uznāk viegli iereibis Svens*).

Dāgs: Sveiks, Sven, kāds vējš tevi atpūtis? Vai tu brauc uz mājām?

Svens: Hej, sveiks. (*Uz Dzintri*) Vai te var dabūt paēst? Esmu galīgi izkāmējies. Ceļu pazaudēju. Mašīna tā ieslīpi iešļūca seklā grāvī. Neraža, velns zin kur ceļš palika. *Fy fan*.

Dzintris: Šodien krogs slēgts, bet kaut ko jau tev sagrabināsim, ar ko atsist badu.

Dāgs: Kā iet ar biznesu? Vai nauda jau ir zutenī?

Svens: Mans īrs Laiams nav turējis vārda un aizbraucis. Viņš nu laukā no spēles. Krusts pāri. No tā sprukstiņa nav ko gaidīt. Izrādījās viltīgs kā čūska. Velns viņu saziņa, kur tas laimes meklētājs aizdauzījies. Un vai vispār brauks atpakaļ. Skrīveros melš, ka esot Minskā. Utka, vairāk nekas.

Dāgs: Un kā ar tevi pašu?

Svens: Man iet pīrēmā. Kad likās, ka visi striķi trūkst, Skrīveros satiku Irīnu. Viņa man brauks līdz uz Zviedriju. Viņa auž un dreijā podus. Mēs tos eksportēsim uz Vindelnu un tur pārdošim ar peļņu. Firma sauksies „Nordbalt”, braucu uz Rīgu reģistrēt. Mēs sitīsim augstu vilni.

Dāgs: Saka, ka par naudu pat velns danco. Latvieši gan domā, ka velns par naudu negrib dancot. Ko dienā padara, velns naktī noārda.

Svens: Skrīverieši paši ir enerģiski. Viņiem tur zirgu farma un dendrārijs. Apskaties Internetā.

Dāgs: Kādā valodā tu runā ar Irīnu?

Svens: Irīnai tēvs krievs, māte no Ukrainas, vecmāmiņa no Baltkrievijas. Runā arī latviski. Mācās angļiski.

Dāgs: Nu ko tad vēl var vēlēties!

Svens: Vindelnā drīz būs visādu tautību tūristi, arī no Austrumeiropas. Rīkosim keramikas, tautas deju un aušanas kursus. Mācīsim dančus no visādām zemēm. Āfrikas un Dienvidamerikas. Baltkrievijas un Lietuvas. (*Viegli streipuļodams rāda kādu piemēru. Lielīgi*) Brauks ļaudis ne tikai no Zviedrijas, bet no visas Eiropas. Mēs taču esam Eiropas Savienībā. Rīkosim rakstnieku kursus: Skrīvē Skrīveros. Būs romantiski vakari sveču gaismā.

Dāgs: Tad tu gribi pārnest biznesu kultūras sfērā?

Svens: Es tev saku, tur ir nauda. Jāpaplašina kultūras jēdziens. Lauku produkti. Bišu dravas. Vēži. No pirts iešļūšana tieši upē. Dīķīši ar ūdensrozēm. Šautriņu mešana. Ekoloģiski tīri meži. Zemeņu lauki. Nu kur tad vēl mākslas priekšmeti. Tev vajadzētu redzēt Irīnas podus. Šitādi (*Rāda apmērus*). Tos pārdošim par baltu naudu. Atvērsim viesnīcu internacionālām konferencēm un veselības kūrēm. Sevis apzināšanās kursiem.

Piedāvāsim arī mūsu atrakcijas, pirti, āliņģī lekšanu, lāča cepeti ar brūklenēm, lāceņu lasīšanu. Šogad esot lāceņu gads.

Dāgs: Vai tas tieša?

Svens: Jā, jā. Šogad lācenes varot grābt ar liekšķeri.

Dāgs: Tad būs laba peļņa.

Svens: Skaidrs, ledus ir laužts.

Vergīlijs: Dzintri, mēs esam izsalkuši. Suņuks tikai veicina aptīti. Bet vēderu neko nepilda. (*Ilmārs iznes lielu krūku un kausus. Gunta ienes paplāti ar ēdmaņu.*)

Ilmārs: Lūdzu, sāksim ar bērzu sulām un speķa pīrādziņiem.

Vergīlijs: (*Iztukšojis kausu*) Kā man garšo bērzu sulas!

Andis: Var dabūt arī dzērveņu sulu.

Dāgs: Es gribētu piešaut mēriņu stiprā. Zviedrijā sulai pielej drusku šņabi. To sauc par vilka ķepu.

Dzintris: Jā, jā. Salaistīsim ar to balto šņapstu. Vai ar spranču brandavīnu. Tā jau nav, ka tie sošalisti jūsu zemē būtu visu dēlī salaiduši. Šis tas jēdzīgs jau tomēr jums arī saglabājies no tiem seniem laikiem. Kad tie labie gadi bija. Vergīlij, vai tu zini, kā gatavo medaļu? Ilmār, kā bija jādara?

Ilmārs: (*Stāsta izteiksmīgi, ilustrējot ar žestiem*) Medu vāra uz lēnas uguns kopā ar karstu ūdeni. Tad ļauj atdzist. Ielej tīrā osainā podā un pieliek raugu. Ļauj divas dienas rūgt. Šķidrumu iepilda tīrā mucīņā, pārsedz spundes caurumu ar tīru drānu un noliek pāris dienas vēsā vietā. Tad spundes caurumu aizbāž ar spundi, aizspīļo un norok mucīņu pagraba smiltīs. Pēc trim mēnešiem gatavs.

Dzintris: Šoreiz jāiztiek bešā, vēl nav pagājuši trīs mēneši. (*Aplaizās*). Tagad vēl būs cūkas stilbiņš ar skābiem kāpostiem un kāļu sautējumu. Tumšais alus un salātiņi ar krūzmētrām. Visa būs gana. Par ēdienu starp citu vaja konsultēt Imantu Skrupski Internetā. Ja grib noskaidrot galvu, var iemest asu zāļu šņabi. Bērniem nebūs nekādas vilka ķepas. Būs podā paniņas. Jāēd kunkuļmozis, drūdenis, bieķēzis ar skrančiem.

Linda: Nē, tēvoc, nē. Mēs gribam hamburgerus.

Dzintris. Latvijā jāēd kunkuļmozis. Citādi izkritīs zobi un sāpēs vēders.

Svens: Man vienu vilka ķepu.

Dzintris: (*Ielej*) Lai iet. Ziniet, iesim šovakar pirti. Uzmetīsim garu.

Billijs: (*Ar amerikāņu akcentu*). Ir gan labs tas Deizijas smalkais plācenis. Kā sniega kupena.

Deizija: Tad būs vēl mellenes ar...

Dzintris: Ar pienu, Deizij. Ar pienu. (*Kopīgi iznes galdus un krēslus un saliek uz galdiem ēdienu. Gunta ir paņēmusi plēšenes un visu laiku paklusu spēlē tautas mūziku. Kad visi apsēdušies, pieceļas Dzintris, uzliek kāju uz krēsla un paceļ kausu*).

Dzintris: Lai mēs paliktu moži! (*Dzied mazliet nepareizi*)

Jūs meitiņas šurpu ar vainadziņiem
Un mētrām un ozolu zariem!
Un puīši ar alu un karodziņiem;
Lai ziedojam sentēvu gariem.
Lai dzeļam, lai dziedam, lai uzsākam diet
Lai svēts mums ir dievības likums,
Lai Trimpus mums alu no jauna sāk liet
Lai atdzīvo sentēvu tikums.

Priekšskars

Septītā aina

(*Lidosta. Labā pusē ieeja telpā, kur reģistrē biļetes un nodod bagāžu. Kreisā pusē ir izeja uz lidmašīnām. Vidū ir kāpnēs, pa kurām var sasniegt telpu, no kurās var redzēt lidmašīnas nolaižamies un paceļamies. Cilvēki gaida, nāk un iet. Dzird lidmašīnas nolaižamies un pienākam. Uz sola aizmidzis sēd Šmitberga kungs no Sidnejas, kas atbrauca uz Latviju pirmā cēlienā*).

Skaļruni: Lūdzu, uzmanību! Pasažieri ar Finnair lidojumu SK305 uz Amsterdamu, lūdzu, ejiet uz izeju numur viens. *Attention, please. Passengers with Finnair flight SK 305 to Amsterdam, please go to gate number one.* (Pēc brīža) Lūdzu uzmanību! Pasažieri ar Finnair lidojumu SK 305 uz Amsterdamu, lūdzu ejiet uz izeju. *Attention please! Passengers vwith Finnair flight SK 305 to Amsterdam, please go to the gate.* (Uznāk meitene ar rozi aiz auss un somu rokā. *Notupstas skatuves priekšā un runā mobilā telefonā*).

Meitene ar rozi: Hai. Nu es esmu lidostā. Nu kolosāli. Nopirku pastalas. Jūrmalā biju. Dubultos un Mellužos. Peldējos. Ūdens bija tik silts. Vienkārši kolosāli. Tiešām (*Smejas*). Nu noteikti. Nu ka. Es tevi arī. Hej, sveiks. (*Nobeidz sarunu un dodas uz izeju. Uznāk Zigrīda un Helga ar meitiņu*).

Zigrīda: *(Baltā linu kleitā, zemiem papēžiem, uzlikusi dzintara krelles. Mati sapīti bizē. Puķes rokā. Satraukta. Runā strauji un it kā jau citur būdama).*

Helga: *(Apkampj)* Liene, brauc atkal. Neaizmirsti mūs.

Zigrīda: Ko nu par aizmirstānu. Katru mīļu brīdi jūs atminēšu.

Helga: Vēl jau palika tie Līvu kapi neapskatīti.

Zigrīda: Gan jau. Citu reizi. Bet tagad tu brauksi ciemā pie manis. Nākamo gadu. *(Apkampj).*

Helga: Vēl jau daudz palika neizrunāts.

Zigrīda: Atsūtīšu fotogrāfijas. Pagaidi, vēl vienu bildi. Piemīgai. Ar Dacīti. *(Fotografē).* Un tagad mūs abas. *(Uz blakus stāvošo)* Lūdzu, uzņemiet mūs. Paldies. Kas vēl! Sakāms, darāms? Tikai nezinu, kas...

Helga: Būs jau tev jābrauc atkal. Vai viss ir līdzī?

Zigrīda: Nevar jau paņemt līdz to. Visu to... Kur man tā biļete? *(Meklē somā labu brīdi, beidzot atrod).* Nu paldies Dievam. *(Nesakārīgi).* Tos stādiņus jau nedrīkst steitos ievest, bet es domāju, ka man izdosies. *(Uzselo).*

Helga: Paliec vesela. Līdz nākošai reizei. Un labu ceļu. Mēs tevi vienmēr gaidīsim.

Zigrīda: Sveika, sveika. *(Apkampj bērnu).*

Dacīte: Te ir tas mazais čemodāniņš. To nedrīkst aizmirst. *(Visi atvadās. Dāgs uznāk ar baltā drēbē sasietu palielu sainīti un cejasomu rokā. Pogcaurumā dzeltens zieds. Noputējis, bez kaklasaites. Priecīgs un atraisīts. Atsēžas, atver sainīti, kuņģī ir maizes klaips, āboli, datora somiņa. Paņem ābolu un ēd).*

Skajrunī: Uzmaniību, uzmaniību! Šmitberga kungs, lūdzu ejiet uz trešo izeju ceļojumam uz Londonu. Lidmašīna ir gatava startam. *(Šmitberga kungs turpina gulēt).* Uzmaniību, uzmaniību. Pasažieri ar *Air Baltic* lidojumu SK 105 uz Frankfurti, lūdzu ejiet uz izeju numur pieci. *Attention, please. Passengers for Air Baltic flight SK 105 to Frankfurt, please go to gate number five. (Pēc brīža).* Lūdzu uzmaniību! Pasažieri ar *Air Baltic* lidojumu SK 105 uz Frankfurti, lūdzu ejiet uz izeju. *Attention please! Passengers for Air Baltic flight SK 105 to Frankfurt, please go to the gate. Attention, please. Mister Ralejs Putns from Ļaudona, please go to the Information desk. Mister Ralejs Putns from Ļaudona, please go to the Information desk. (Pēc brīža)* Piedodiet par nepareizu informāciju. Putna kungs no Londonas, lūdzu ejiet uz informāciju. Jūs gaida. *Mister Putns from London. Please go to the Information desk. Mister Mazjunks is waiting for you.*

Lelde: *(Uznāk. Viņa šoreiz nav tik vēsa un noteikta, drīzāk drusku noraizējusies).*

Dāgs: *(Sniedz ābolu klusēdams un pieceļas).*

Lelde: *(Brīdi klusē, ābolu rokā turēdama)* Kā bija?

Dāgs: Baigi. (*Lelde aizliek roku sejai priekšā*).

Dāgs: (*Paņem viņas roku nost no sejas, sirsnīgi*) Arī brīnišķīgi. Dzirdi, brīnišķīgi. Bet to jau tu droši zināji. (*Visa turpmākā saruna ir ar intīmu toni kā starp tuviniekiem, kas raizējas par kopīgām lietām. Tā ir sirsnīga, bet nav vēlams flirts*).

Lelde: (*Rāda uz dzelteno ziedu Dāga pogcaurumā*.) Ko nozīmē dzeltenais zieds? Vai kādu slepenu sazvērestību?

Dāgs: Varbūt. Un Latvijas vasaru.

Lelde: Tad man te tādas mazas ziepenītes (*pasniedz mazu pušķīti*). No laukiem. (*Šķelmīgi ar slepenu nopietnību*) Tās arī nozīmē sazvērestību.

Dāgs: Kur tās ir mīlīgas. (*Abi labu brīdi pūlas piespraust pušķīti Dāgam otrā pogcaurumā*). Kas man būs jādara? Vai jāparaksta zvērests?

Lelde: Ne gluži. Pienāks elektroniskas instrukcijas.

Dāgs: Vai jums ir mājas lapa Internetā?

Lelde: Mūsu sazvērestība jau ir slepena. Ko izlemj, tas jāizdara.

Dāgs: Un kādi ir mērķi? Nevar jau stāvēt par niekiem.

Lelde: (*Smaidot*) Atjaunot Nameja valstību.

Dāgs: Un kad tas notiks?

Lelde: Drīz, vai - nekad, (*Brīdi Dāgs un Lelde zīmīgi uzlūko viens otru. Tad Lelde maina toni uz lietišķāku*). Un kā gāja ar grāmatām?

Dāgs: Vectēva grāmatu tur nebija. Vismaz mēs tās neatradām. Grāmatu tur bija daudz. Bibliotekāre vēl solījās meklēt. Es domāju, ka tās grāmatas tur nav. Tur noteikti nē. Bet varbūt, ka tas nav tik svarīgi. (*Dedzīgi, ar pauzēm*) Vergīlijs atrada kazrozi, un mēneseni, avotu kresi, jeb varbūt to sauc par akas kresi. Nē, tomēr avotu kresi. Izrādās Lakstīgalu gravās daudz retu augu. Vide visumā uzlabojas. Kosmiskie stari mūs vadīja. Izdarījām, ko liki. Zāles nodevām Žēlupītē. Satikām Aleksi, Līnu, viņi liek tevi sveicināt.

Lelde: Paldies. Tu liecies pilns sprieguma kā pulvernīca.

Dāgs: ...un Vilni. Debesu sūtni Vizmu ar Lielvārdes jostu. Raiti ar senčiem no 11. gadu simteņa. (*Smaidīdams*) Svēnu no Zviedrijas. Viņš tur bija biznesa sakarā - viņam paveicās - Dzintri un Deiziju no San Diego. Atbraucu uz četrām dienām, iznāca četrpadsmit. Žēlupītes lupstāju smarža un ceriņkrūmu ēnainais dzestrums - kalnes no mārkā. Un tā zvaigžņotā debess pār Daugavu. Un kā pa to laiku klājās tev?

Lelde: Es drusku par jums abiem raizējos. Jo mašīna jau nebija labā kārtībā. Es jau dzirdēju, ka jums gadījās ķibe.

Dāgs: Nu, neraizējies. Nu skaidrs, brīžiem viss gāja galīgi šķērsām. Nebija tur arī ganumeitas, kas dzied, uz akmeņa stāvēdamas, un balini, kas jā domādami.

Lelde: Tu domāji, ka tautu meitas te sijās auzas.

Dāgs: Un dos manam kumeļam. Nu ka. Bet nekā. (*Priecīgi un rotaļīgi*). Taču kuitala dzied kurlī, čurkstīte džr, džr. Lauka piekūns kli-kli-kli. Viņš lūk caurceļotājs bet arī ligzdotājs. Reti sastopams plēsējputns. Kli-kli-kli. Peļu vanadziņš tautas valodā.

Lelde: Vanadziņš ar vaska spārniņiem. Vai tas ir caurceļotājs?

Dāgs: Bet viņš atgriežas. Tas peļu vanadziņš. (*Lelde pasmaida un iekož ābolā*).

Skajruni: Uzmanību, uzmanību. Pasažieri ar SAS lidojumu SK 315 uz Stokholmu. Lūdzu ejiet uz izeju trīs. Lūdzu izslēdziet savus mobilos telefonus. Vēlam jums patīkamu lidojumu. *Attention please. Passengers for SAS flight SK 315 to Stockholm, please go to the gate, please go to gate number three. Please close your mobile telephones. We wish you a pleasant flight.*

Lelde: (*Izvelk vairākas zīmītes*) Man te vēl tāda zīmīte, ka Lilija Ziemele Jēkabpilī meklē brāli. Beidzamās ziņas no Berlīnes. Aizvests uz Vāciju 1944. gada augustā. Iedalīts 3. būvpulkā - *Bau Regiment 3*. Juris Jankovskis, kas bijis vācu kara flotē un cīnījies Kurzemes katlā un Indoķīnā, tagad neliela krodziņa īpašnieks Latvijā, meklē senus kara biedrus. Tad vēl Juris Tirelis Dobelē meklē radus Amerikā ar uzvārdu Brencis, lai ar savu dzimtu iepazīstinātu meitu Sofiju. Varbūt to var ielikt kādā ārzemju latviešu laikrakstā.

Dāgs: Droši. Dažs jau nepārstāj meklēt. Man liekas, tu gribētu sasiet visas pārrautās saites.

Lelde: Saki vien droši, ka esmu pasaules lāpītāja. Visas pārrautās saites. Varbūt dažas?

Dāgs: Tur būs ko lāpīt. To pasaulīti. Kamēr drusciņ pielāpīsim. Palūdz Vergīlijam atsūtīt ornitologu biedrības adresi. Nepaguvu viņam to vakar pajautāt. (*Dedzīgi*) Un pasaki viņam, ka Internetā rakstīts, ka pie Akmeņraga šī gada martā redzēta tievknābja kaira - rets putns. Bijis ziemas tērpā. Lai viņš paskatās *Eastbird.latnet*. Tur tas putns redzams visā savā godībā. Kas par putnu! Tur ir arī ziņas par neparastiem ziemeļiem un pēdējiem migrantiem.

Lelde: Skaidrs. Tad vēl viena lieta. Igors no Daugavpils studē slimnīcu administrāciju Stokholmas Universitātē. Braukā ar prāmi turp un atpakaļ, Latvijā viņam darbs to prasa. Pārtiek no līdzpaņemtas maizes un desas. Pārguļot tur universitātes datoru telpā uz krēsliem. Vai tu varētu par viņu paaugstināties?

Dāgs: Atraitnes dēls?

Lelde: Varbūt ne gluži. Viņa ideāls ir zvejniekdēls Lomonosovs, kurš 18. gadu simtenī no Pēterburgas aizbrauca uz Vāciju studēt filozofiju un vēlāk kļuva cienīts un mācīts vīrs Krievijā. Te ir Igora koordinātes Latvijā.

Dāgs: Paskatīšos, vai tur kas darāms.

Lelde: Vai institūtā gāja labi? Ar projektu un Nameju Lāci no Inčukalna? Tas taču bija tas svarīgākais.

Dāgs: Kā nu to ņem. Tagad vairs īsti nezinu, kas bija tas svarīgākais. Institūtā viss gāja lieliski. Nu pasakaini. Namejs Lācis ir vienkārši super. Ielūdzu viņu uz Zviedriju. Acis viņam ir drusku šķības. Vai tiešām viņa māte ir kirgīziete?

Lelde: (*Šķelmīgi*) Nepajautāji?

Dāgs: Nē. Bet profesoram gan jautāju, kā viņš zina ko par manu vectēvu. Esot pēc kaŗa atradis aparātiņu ar zīmīti. Lampu paņēmis Zvaigzne. Par vectēvu te neviens nerunāja, viņš bija emigrējis un tāpēc tikpat kā miris. Profesors tad bija ievācis datus no bijušiem kolēģām un draugiem. Viņš bija juties, ka it kā ieņēmis vectēva vietu pēc kaŗa, atbraukdams caur Maskavu no ārzemēm. Viņš gribēja kaut ko zināt par savu priekšgājēju, un tad viņš pēc vairākiem gadiem uzdūrās uz to bibliotēkas lietu. Viņš domā, ka vectēva bibliotēku varētu meklēt arī Jurgučos. Arī tur kādā skolā esot liela grāmatu krātuve. Es, protams, brauktu labprāt, ne tikai bibliotēkas dēļ. Redzēs, kad tas iznāks. Profesors atgādina vectēvu. Aicināja braukt atkal.

Lelde: Nu un?

Dāgs: Ja ne citādi, tad Ansis jāapciemo.

Lelde: Kas par Ansi?

Dāgs: Nu, Ansis Vairogs, kas Gaujā pērles zvejo.

Lelde: Tiešām? Neesmu par to dzirdējusi. Tas taču literārs tēls.

Dāgs: Nevar būt. Es viņu satiku.

Lelde: Ārzemju latvieši dažreiz neatšķir sapņus no īstenības. Vergīlijs ir antikvariātā atradis grāmatu, kuŗā ierakstīts tava vectēva vārds. To viņš lūdza tev nodot. (*Iedod grāmatu*).

Dāgs: Tā būs no viņa pirmās bibliotēkas, ko viņš atstāja Rīgā. (*Paņem grāmatu, nosēžas un lasa. Lelde stāv blakus, skatās grāmatā Dāgam pār plecu. Kāds portatīvs radiofons spēlē An American Tune /Simon and Garfunkel/. Teksts nav skaidri dzirdams, izņemot pašas beigas: It's all right, it's all right, tomorrow is another working day and try to get some rest*).

Skaļrunī: Uzmanību, uzmanību! Šmitberga kungs, šis ir beidzamais aicinājums iet uz izeju lidojumam uz Londonu. Lūdzu, ejiet uz izeju. Lūdzu, steidzami ejiet uz izeju. (*Šmitberga kungs turpina gulēt. Parādās divi ierēdņi uniformās no lidostas apkalpes.*)

Ierēdņi: Šmitberga kungs, mostieties, jūsu lidmašīna uz jums gaida. (*Šmitberga kungs mostas, viņam izbirst dokumenti.*) Šmitberga kungs, kur ir jūsu pase? (*Sameklē to un ieliek pasažierim rokā*) Vai jūs varat paiet? Vai jūs esat OK? (*Pasažieris paloka galvu. Ierēdņi paņem to pie elkoņiem un ved uz lidmašīnu. Pasažieris iet negribīgi kā sapnī. Skatās atpakaļ. Pamet ar roku it kā kādam neredzamam pavadītājam*). Šmitberga kungs,

mēs jums palīdzēsīm aiziet uz lidmašīnu. (*Visi pamazām prom. Dāgs un Lelde ar smaidu noskatās*).

Skajruni: *Attention, please. Passengers for SAS flight SK315 to Stockholm, please go to gate number three. Please close your mobile telephones. They can cause disturbances in the instruments of the aircraft. We wish you a pleasant flight.* Lūdzu uzmanību. Pasažieri ar SAS lidojumu SK 315 uz Stokholmu, lūdzu, ejiet uz izeju numur trīs. Lūdzu, noslēdziet savus mobilos telefonus. Tie var izraisīt traucējumus lidmašīnas aparātos. Vēlam jums patīkamu lidojumu. (*Pēc brīža*) *Attention please. Passengers for SAS flight SK 315 to Stockholm, please go to the gate. We wish you a pleasant flight.* Lūdzu uzmanību. Pasažieri ar SAS lidojumu SK 315 uz Stokholmu, lūdzu ejiet uz izeju. Vēlam jums patīkamu lidojumu.

Degs: (*Pieceļas*) Sapņi ir daļa no īstenības.

Lelde, paliec sveika. (*Atvadišanās ir ļoti sirsnīga, taču bez apkampieniem*).

Lelde: Sveiks, Dāg. Es uzkāpšu tur augšā un vēl pametišu ar roku. Labu ceļu un uz redzēšanos. (*Kāpj augšā pa kāpnēm uz telpu, kur var redzēt aizlidojam lidmašīnas. Apstājas uz kāpnēm. Dāgs iet uz lidmašīnu izeju. Apstājas. Abi stāv brīdi, met ar roku, tad pagriežas uz iešanu. Ienāk Benjamīnas ar portatīvo radiofonu, kas spēlē All my loving. (Beatles) Benjamīnas apstājas un gaida. Dāgs un Lelde vēl met ar roku atvadām. Sāk spēlēt You better get home, Speedy Gonzales. Ģintare uzskrien*).

Ģintare: Benjamīnas!

Benjamīnas: Ģintare! (*Abi apkampjas un skūpstās*).

Priekšskars

Aina Sikсна ir JG līdzstrādniece kopš 1964. gada. Raksta par literāriem tematiem. Būdama psihiātriņas speciāliste nereti pievēršas psiholoģiskai analīzei. Dzīvo Stokholmā.